

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K. za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Slovenska ali nemška šola?

V slovenskih in nemških listih se je začel vroč boj za šolsko mladino. In glas časopisja odmeva v širne mase našega naroda.

Na eni strani slovenska šola, koje namen je podajati mladini pouk v maternem jeziku. Na njej deluje učiteljska moč, ki razume svoje šolarje in čuti z narodom ter pozna njega potrebe.

Na drugi strani nemška šola. Na njej se poučuje vse v nemščini. Učitelj je trd Nemec, ki še besede slovenski govoriti ne zna. Samonemške so tudi učne knjige, slovenski se ne sliši nikdar, in otroci mnogokrat v medsebojnem občevanju ne smejo slovenski govoriti. Nemški sliši govoriti, a ne razume. V takih razmerah se otrok po dolgem času privadi nekoliko nemški tolči na pr. Guten Tag in slično, a še to z velikim trudom. Kolikor se v šoli nemški nauči, navadno doma pozabi, zlasti na kmetih.

Mnogo bi se še dale napisati o zaostalosti takih (m)-učencev. Pa tega ni potrebno razlagati onemu, ki ima razum in srce na pravem mestu ter pozna sadove nemških šol. Le žalostna resnica je, da tak otrok, dovršivši pouk na nemški šoli, ne zna nemški in učil ni, in se ga povsod prezira. — Nemška šola in nemški učitelj se pa veselita, da sta dosegla, kar sta si želela: Slovenskega otroka duševno zaslužniti in — upropastiti.

Vse drugače je pa v slovenski materinski šoli. Učitelj govori v maternem jeziku in otrok razume vsako besedo ter napreduje od dne do dne. V drugem ali tretjem šolskem letu se začne učiti nemški brati in pisati, in do 14. tega leta že toliko napreduje, da lahko piše nemške diktate. Ko tak učenec zapusti ljudsko šolo in se pojde v mesta česa učiti ter živi v nemško govoreči družbi, se navadno hitro nauči nemški govoriti.

Vera uči, da je dolžnost starišev skrbeti otrokom za njih duševni blagor. Za duševni blagor pa skrbi tisti, ki skrbi za dobro izobrazbo svojih otrok. Verskim naukom pa nasprotuje, kdor daje otroke v nemške (m)-učilnice.

Pismo iz Moslavine.

Dokler niso začeli slovenski listi prinašati poročil o izdajniškem procesu v Zagrebu, je prišlo v slovensko javnost le malo vesti iz sosedne naše dežele, iz lepe Hrvatske, kjer biva nam Slovincem najbližnji rod, kjer so doma Hrvati, narod, ki se je nekoliko po jeziku loči od Slovencev; v vsem drugem, kakor v veri, v javnem življenju, v boju za obstanek, v narodnih običajih i. t. d. so pa le neznatne razlike med Hrvati in Slovenci. Če še navedem, da se nazivljejo Hrvati brati Slovencev in da jih mi ravno tako imenujemo, bodete mi, gospod uradnik, oprostili, ako trdim, da slovenski listi dosti premalo poročil prinašajo iz te kraljevine. Da se ta vozle nekoliko izpolni, da vzbudim zanimanje za sosedno deželo, sem se napotil objaviti v Vašem cenjenem listu nekaj črtic o pokrajinah, katere so mi osebno znane.

Evo par vrstic o Moslavini, katero krajino poznajo Slovenci k večjemu iz kakega boljšega zemljevida.

Na jugovzhodu Ivančice na vzhodni strani Zagrebačke gore se razprostira Bilo-gora. Od tod proti jugu se nahaja Moslavačka gora in se razprostira med rekama Lonja in Ilavna od severo-zapada proti jugovzhodu, krajina pa, ki se razprostira južno od Moslavačke gore, se imenuje Moslavina. To je krasen in rodovitni kraj. Med prostranimi polji, koja rode razna žita, leže bujni travniki, koji dajo prav mnogo dobre sočnatne krme goveji živini in konjem in prostrani bukovih in hrastovi gozdi. Po viskih pobočjih hribov so lepi vinogradi, ki rode precej dobrega moslavačkega vina. Prebivalci te krajine so čvrste lepe rasti, vesele naravi in posebnost mnogo drže do narodne noše in raznih narodnih običajev. Med zelo vkoreninjenimi običaji je tudi ta, da žena sme imeti le enega, k večjemu 2 otroka. Posledica tega je, da je prebivalstvo redko in da prej pada nego narašča. Daljna posledica tega je zopet, da so zemljišča še vedno zelo poceni — 1 ora! njive stane povprečno 200 K —

in da zelo primanjkuje kmetijskih delavcev, kojim se daje poleg hrane po 2 K na dan. Temu primerno se porablja tudi zemljišče. Seje se mnogo detelje, in goveja živina, mešanica pincgavske z neko domačo pasmo, daje Moslavčanu glavni dohodek. Voli, ki se prodajo za 1600—2000 K, so tukaj kaj navadnega. Z žitom — koruzo in pšenico — se obseje toliko zemlje, da ne zmanjka živeža ljudem in domačim živalim. Vinograd pa se obdeluje v toliko, da ni treba kmetu pijače kupovati. Pohvalno moram omenjati, da je tukaj žganjepitje še malo razširjeno in da pravih pijancev tukaj skoraj ne poznajo. Prihodnjič nekaj o tukajšnjih običajih in domačej industriji.

Iz političnega sveta.

Ministerski predsednik Bienenroth je že zopet začel pogajanja z raznimi strankami, da bi se še vzdržal na krmilu. Čuje se, da se hoče pogajati tudi z Jugoslovani, pod kakimi pogoji bi bili pripravljeni opustiti obstrukcijo. Med Jugoslovani, Čehi in v enem delu Poljakov prevladuje trdna volja, da se Bienenrothove vlade ne sme pustiti živeti. Jesensko zasedanje državnega zbora bo torej burno. Čuti je, da bo naslednik Bienenrothov sedajni trgovski minister, nemški klerikalec dr. Weisskirchner.

Na Moravskem so se vršili minole dni veliki cesarski manevri. — Navzoč je bil tudi nemški cesar. Zbranega je bilo 60.000 vojaštva.

Na Grškem so odločilni vojaški krogi dosegli, da so vsi kraljevi principi izstopili iz vojaške službe in mesto najvišjega poveljnika, ki je je dozda zavzemal eden princ, je dobil nek general.

Slovensko učiteljske v Kopru je vlada vsled nujne potrebe premestila iz Kopra v Gorico. Vsled tega strahanski vihar med Lahi. V Gorici grozijo celo — s puntom. Če bi kaj takega grozili Slovenci, že davno bi bili vsi pod ključem.

o Na Bolgarskem so se vršile 12. t. m. v prvi občinski volitve po proporcionalnem sistemu. — Udeležba je

bila zelo živahna, mir in red vzoren. Vladna stranka je pridobila razmerno največ mandatov.

u Deželni zbori, med njimi tudi štajerski, so sklicani za danes 16. tm. Nekateri, med njimi kranjski, se snidejo 23. tm.

Gospodarski paberki.

Gozdni mah kot dobra stelja. (Zapisal Vičanski Škerlec pri Veliki Nedelji).

Ako manjka pri kmečkem gospodarstvu stelje, potem ni dovolj gnoja in ako se živinskega gnoja pripravi v pičli meri, pešajo gotovo njive in na travnikih priraste malo, pa še isto kislina in pusta mrva. Nemore drugače biti, ker nima kmetovalec v zadostni množini živinskega gnoja, denarja pa tudi ne, da bi si nakupil umetnih gnojil in si povečal in izboljšal poljske in travniške pridelke. Kaj takega čuti marsikateri kmečki posestnik, ki se žalostno ozira na gnojišče. Že stari slovenski pregovor pravi: „Ako se ženi kmečko dekle s kmečkim fantom, ji je treba se najpoprej ozreti na gnojišče. Ako vidi tam velik kup gnoja, je znamenje, da ne bo kruha stradala. — Da je gnoj prvo, najvažnejše in najbolj potrebno pri kmečkem gospodarstvu, to zna vsak.“

Pri nas na Spodnjem Štajerskem navadno tožijo proti jeseni nekteri kmetovalci, da nimajo stelje. Veliko jih je, kateri so si tega pomanjkanja sami krivi, na primer: v jesen, ko listje odpade, ga prodajo. Zdi se tako lahkomisljenemu kmetu, da proda listje prav dobro. Ako bi ga prodal še enkrat dražje, ima veliko izgubo, ker potem nima sam stelje. Ako pa stelje ni, ni gnoja in ako gnoja ni, je po slabem kruha in tudi debelih prašičev ne za prodajo. Ravno tako napačno je tudi, ako daje kmet listje na odsluž. Najdejo pa se tudi kmečki posestniki, ki ne dajejo listja nikomur, a primanjkuje jim stelje, akoravno imajo svoje gozde, v katerih imajo steljo, da niti za njo ne znajo in to je gozdni mah.

Tudi tega ne zna, da je mah v gozdu ravno tako škodljiv ko na travnikih. Vredno je, da si to zadevo natančneje ogledamo. Kjer se v gozdu nahaja debela plast mahu, tam ne more vzrasti nobena rastlina. Druga večja drevesa se pa od leta do leta posekajo in porabijo za kurjavo ali pa za pro-

LISTEK.

Štefan Dragutin.

Slika iz bosanske vstaje. Češki spisal Bogomil Brodsky Poslovenil S. (iz zbirke „Iz vojske“.) (Dalje).

A če bi imelo to trajati še naslednjo noč, pa bi menda bilo težko se ubraniti rastoče utrujenosti. Stotnik je to vedel in popoldne je bil njegov obraz poln skrbi. Resno je pomišljal na to, da, dokler njegovo moštvo zopet ne dobi patron, z bajoneti napade sovražnika. Sramote, da bi morda v poslednjem trenutku zapustili ogroženo mesto, ni hotel doživeti. In zato naj se zgodi karkoli.

Ko je dal povelje, naj se strelja na gotovi cilj, in mu je z vsaške

strani nekdo odgovoril, mu je zabliskal pogled in slaboten, trpki usmev mu je zaigral krog usten. Oziral se je na vojake, ki so streljali, opazoval, odkod se bliskajo strelji sovražnika.

Na večer je videl, da se del vstave umika, brezdvomno, da si odpohi. A vendar ga je še mnogo tu ostalo.

Hoteč se prepričati, ne odhaja-li sovražnik samo na videz, je sklenil zapustiti svoje skrivališče in se približati robu, kjer so bili vojaki.

Sključen je lezel v ospredje, kar zažvižga krogla in mu predere čepico.

„Kako tekne, gospod stotnik?“ je zaklical odspodaj zasmehujoč glas.

„Štefan Dragutin, morate se naučiti boljše streljati,“ je zaklical stotnik glasno in lezel dalje. Že je bil

za kamenjem in se je pozorno oziral po dolini.

Vojaki so ga z začudenjem gledali. Na eni strani, ker je ohranil tako hladnokrvnost, na drugi strani, ker je nagovoril nekoga, ki ga niso videli. Moral je biti kak vstaš in vendar ga pozna. Kdo neki je ta Štefan Dragutin? Kako zna, da je on streljal in klical? Ali je morda z njim v zvezi?

Stotnik je ležeč mirno pregledoval reber in dolino. Z druge strani doline so prihajali sem strelji, v dokaz, da so tudi tam vstaši na straži in vznemirjajo tirolske lovce.

Naenkrat je segel stotnik po puški, ki jo je držal vojak, ležeč zraven njega. Ne da bi bil obrnil glavo, je položil puško pred se, nastavil jo k licu in strel je zagrnel.

„Štefan Dragutin, kako tekne ta strel?“ je zaklical stotnik in vrnil vojaku puško. „Zdi se mi, da vaša rama ni tako mehka kakor moja čepica.“

„Vrag, s teboj se še pomerim,“ se je začel besni vzkrik, v katerem se je čutila bolečina.

„Če drago, sem takoj na uslugo.“

„Le se posmehuj. Do jutri zvečer izključujejo jastrebi tvoje zdravo oko.“

„Če jim to dovolim, se pravi.“

„Prisilim te, pes.“

„Motite se, Štefan Dragutin, jaz nisem slabotna žena, da bi mirno trpel, kar bi si vi želeli. Svetujem Vam, da greste in si daste izmiti in obvezati rano. Časa imate dovolj, ker nas tu še itak nocoj najdete.“

„Ne premotiš me. Znam bolečino prenašati in znam ti v noči z desnico

dajo. Podiral jih je praded, ded, oče, in sin. Sinov sin pa potemtakem nima drv ne stelje.

Torej, cenjeni tovariši! Ako imaš v gozdu tak mah, izruvaj ga! Imel boš dvojno korist in sicer: v gozdu ti bojo na posečinah vzrastla mlada drevesa, na katerih ti bode prirastla stelja; mah pa ti bode kot stelja po večal tvoj kup gnoja, s katerim si veliko opomoreš pri gospodarstvu. Morda porečeš: da se s takim mahom gozd gnoji. To je prazna misel, ker ima tak mah življenjsko moč v sebi, zato je tudi vedno svež in zelen. Škoduje pa tudi drevesom, posebno tam, kjer je na pedenj visok, ker solnčna toplota ne more dovolj drvešnih korenin ogrevati.

Nekoč mi je neki starejši kmečki modrijan trdil, da je stelja iz takega mahu ničvreden gnoj in da raste po takem gnoju na njivah takozvani kačec in druge strupene rastline. To je laž in prazno besedičenje. To prepričanje nas ima veliko posestnikov, ki s takim mahom nastiljamo. Omeniti moram, da je gnoj iz takega mahu veliko boljši, kakor pa gnoj, pri katerem se porabi listje za steljo, ker 1) popije mah veliko več gnojnice ko listje in 2) trohni tak gnoj počasneje na njivah ko listje. Potemtakem ne gre v izgubo gnojnice, katera je najboljše gnojilo med vsemi gnojili. Ker gnojnica ima vse tri redilne snovi v sebi in te so: kalij, fosforjeva kislina in velevažen dušik.

Čilski soliter.

Kaj je čilski soliter? Čilski soliter je gnojilo, ki vsebuje dušik, katera hranilna snov je poleg kalija in fosforove kisline za popolno uspevanje rastlin neobhodno potrebna. Čilski soliter je debeložrnata sol, bele, sive ali rdečkaste barve, ter ima lastnost, da na vlažnem zraku odvolgne, to je, da vlago nateza, vsled česar se to gnojilo rado topi. Shranjevati se torej mora na popolnoma suhem prostoru. Gnojilna vrednost čilskega solitra je izmed vseh dušičnatih na prvem mestu, torej se lahko vsakemu kmetovalcu za porabo posebno priporoča. Pri porabi tega gnojila je treba biti previdnemu in sicer le vsled tega, ker je v vodi raztopno in ga torej zemlja ne drži v sebi, vsled česar ga voda lahko izpere. V tem slučaju bi torej bilo gnojenje brez uspeha in izguba bi bila na mestu dobička. Vsled tega se naj gnoji s čilskim solitrom v več manjših deležih, kakor je pač ravno treba in ne v vsi potrebo množino naenkrat. Včasih je slišati, da se čilskemu solitru očita, češ da deluje enostransko na bohotno rast slame; to očitje je neopravičeno in je le v tem slučaju mogoče, če primanjkuje zemlji kalija in fosforove kisline, torej če se s tema hranilnima snovema ni gnojilo.

V čilskem solitru je 15—16% dušika, in sicer je v njem solitrnokislina, to je v takšni obliki, da ga rastline lahko uživajo. Dušik drugih dušičnatih gnojil (na primer žveplenokislega amonijaka) se mora spremeniti v zemlji prej v solitrno kislino, da ga rastline morejo užiti, dočim ima čilski soliter že iz početka dušik v obliki solitrne kisline, katero rastline lahko takoj uživajo; torej more čilski soliter takoj učinkovati. Kakor že omenjeno, se more dušik žveplenokislega amonijaka spremeniti v solitrno kislino, — predno ga morejo rastline užiti, ter je

upoštevati, da se pri tej spremembi izgubi vedno kakih 10% amonijakovega dušika.

Čilski soliter je izvrstno gnojilo za vrhno gnojenje ter v okrepitev slabih in pozebnih setev. Žveplenokislina amonijak se za to ne more priporočati, ker se v tem slučaju zahteva, da dušičnato gnojilo hitro deluje; to pa more le čilski soliter. Za ozimne se navadno priporoča vzeti za 1 ha okoli 200 kg čilskega solitra ter se naj tako rabi, da se potrosi ena tretjina vse množine v jeseni pri setvi, druga tretjina v spomladi, ko so setve ozelenele in zadnja tretjina kake 3. ali 4. tedne poprej. Učinek in uspeh gnojenja s čilskim solitrom se poveča in spopolni, ako se gnoji obenem v jeseni še tudi s 500 kg kajnita in enako množino Tomasove žindre. To dvoje gnojil je najbolje dobro skupaj premešati in pred setvijo podorati, ali vsaj dobro zavlačiti. M.

d Kako se dela iz hruševca — šampanjec? Na 50 l sladkega, pa čistega mošta izpod preše se vzame 3 l finega vinskega cveta in poldrugi kg sladkorja ter se pusti v pripravnem sodu vreti. Pozneje se pridene 3 g pomarančnega cvetja (se dobi v lekarni) in 7 g hrastove skorje. Čez dober teden se tekočina spravi v navadne steklenice, kakoršne se sploh rabijo za šampanjec, ter se pridene v vsako steklenico po eno žlico stolčnega sladkorja. Steklenice se zamaše in zamašek poveže z žico. To pijačo celo veččaki težko ločijo od pravega šampanjca.

v Kako se kravi zabrani nadležno otepavanje z repom pri molži? Vzame se približno 3 m dolga tenka vrv, kateri se konca zvežeta skupaj. K temu zvezanemu koncu se pritrdi vrečica, napolnjena z dobrim periščem drobnih kamenčkov. Tazanjka iz vrvi se obesi ob molži kravi na križ in sicer tako, da visi obtežena vrečica ob repu navzdol. Krava bode tako prisiljena z repom mirovati tako dolgo, da se ji zanjka odzame in v enak namen obesi zopet drugemu živinčetu. Naprava je zelo preprosta, pa zanesljiva.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Beležke.

„Zveza narodnih društev“ je lahko ponosna na pretečeni teden. Tridnevni poučni tečaj je bil izvanredno dobro obiskan. Bilo je redno navzočih 30 do 40, včasih celo 50 poslušalcev iz raznih krajev. Ob otvoritvi tečaja, ki ga je vodil predsednik Zveze narodnih društev, g. A. Pesek, je pozdravil v imenu narodne stranke udeležence deželni poslanec dr. V. Kukovec. Povdarjal je, da je stvari na korist, če se zberejo na enakih tečajih, kjer je le malo zabave, a mnogo resnega dela in truda, samo oni, ki hočejo res postati apostoli izobrazbe in napredne misli na deželi. Mi rabimo značajnih, navdušenih, trdnih delavcev, ki bodo znali prestopiti v popolnem prepričanju o vzvišenosti svojega poslanstva vsak vihar. Prvi dan,

t. j. v četrtek je predaval g. A. Ogorlec o opojnih pijačah in o boju proti pijančenju, g. R. Knaflič o ustanavljanju šolskih knjižnic, g. dr. J. Lipold o Sokolstvu in Janko Lešničar o časnikarstvu. Uspeh tega dne je bil, da se je ustanovilo društvo z nalogo, širiti med ljudstvom takozvano abstinenčno gibanje. — V petek, 10. tm. je predaval g. A. Pesek o narodni vzgoji mladine, urednik Janko Lešničar pa o organizaciji napredne mladine. (O tem glej Vestnik nar. napr. mladine.) Dr. K. Koderman o društvenem pravu in potovalni učitelj Ivan Prekoršek o notrajnem društvenem življenju. — V soboto, 11. tm., je predaval g. Miloš Štibler o zadrugi in g. Adolf Ribnikar iz Ljubljane o delavski organizaciji na narodni podlagi. V soboto zvečer se je vršil v Narodnem domu prijateljski sestanek. — V nedeljo dopoldne je predaval istotam še g. dr. Pavel Groselj o razvoju sveta in o razvoju moderne vede, g. Ivan Prekoršek pa o pokrajinski zvezi štajerskih podružnic Ciril-Metodove družbe. V pripravljalni odbor za osnivanje te zveze so se izvolili gg. dr. Dolar, dr. Lipold in dr. Kalan. — V nedeljo, 12. tm., popoldne in zvečer se je vršila v Narodnem domu krasna ljudska slavnost. Od vseh strani so prihiteli ljudje in življenje, kakor malokdaj, je vladala v vseh prostorih Narodnega doma. Ne moremo obširno popisovati vseh krasot prireditve, izreči moramo le iskreno zahvalo Zvezi, ki nam je nudila tak izreden užitek. Zvezi narodnih društev naše čestitke in željo, naj ji bo na jasno začrtani poti sreča mila!

Hans Woschnagg, „Nar. Dnevnik“ in klerikalno časopisje. Pred meseci, ko so se vršile volitve v deželni zbor in je nastopil kot nemški kandidat ljudj. Hans Woschnagg, tovarnar in župan v Šoštanju, sta nastopila „Nar. Dnevnik“ in „Nar. list“ ter sta dokazala Hansu Woschnaggu, da je odpadnik, da je bil nekdanj Sokol in član slovenske čitalnice. Woschnagg in Nemci so sprva hoteli to utajiti; a stvar je porabil tudi nemški učitelj Aistrich v Celju, ki je sam hotel postati poslanec in je zabrusil Woschnaggu v obraz, da je lažnivec, če skuša trditve naših listov utajiti. Woschnagg je bil prisiljen tožiti Aistricha in vršili sta se že dve obravnavi, pri katerih se je po pričah izkazala resničnost trditve „Narodnega Dnevnika“ in „Nar. Lista“. Oba ta dva lista sta dosledno pisala o celi zadevi, ostro, prijemala Woschnagga en kot osebo, ampak kot politika in pokazala na pokvarjenost nemštva, ki slavi za najboljše Nemce nekdanje Sokole. Klerikalno časopisje ves čas niti črhnilo ni o Woschnaggu in splošno se je takrat govorilo, da je bilo od Woschnagga podkupljeno. Tudi

na narodno stranko se je po neki osebi, ki je danes odkrito klerikalna, vsiljivo obračal Woschnagg, naj bi ga ne napadali v časopisih, in je obljubljal celo več tisoč kron za — narodni sklad. Vodstvo narodne stranke je kakšnekoli stike z Woschnagom in kakšnakoli pogajanja odločno odklonilo, kar morata Woschnagg in njegov posredovalec, če sta moža, potrditi. Tisti čas pa je nekdo, ki je zvedel za ta ponujanja Woschnaggova, v svojem velikem „prijateljstvu“ do narodne stranke in njenih listov poslal na Woschnagga nepodpisano pismo, v katerem pravi, da bi morda narodna stranka prenehala z napadi nanj, če bi naročil kakih par sto izvodov „Narodnega Dnevnika“. To je bila premeteno vpeljana lumparija, da bi se lahko kedaj reklo, da je narodna stranka kot taka hotela se pogoditi z Woschnagom in se dati podkupiti. Takoj ko je vodstvo stranke o tem izvedelo, je šlo na Woschnagga i v imenu narodne založbe i v imenu narodne stranke pismo, da mi z dotičnim nepodpisanim pismom nimamo ničesar opraviti. Vodstvo stranke je pa tudi nastavilo posebno sodišče, ki strogo zasleduje pisca dotičnega pisma, ki je tiskano na pisalnem stroju. Ker sledovi vodijo na več strani, še preiskava ni končana. Kakor hitro bo dosežena jasnost, bomo o stvari še obširneje govorili. Klerikalno časopisje je seveda hitro pograbilo to lumparijo in laže, češ da je pismo se pisalo od člana stranke, laže, da se je stranka pogajala z Woschnagom itd. Da se je oglašil tudi Linhart v „Štajercu“, kdo bi zameril. Vendar svetujemo Linhartu, naj, predno oblaja poštene ljudi, poplača svoje dolgove pri konzumnem društvu v Trbovljah in naj vrne denar, ki se mu je svoj čas od soc. demokratične stranke v Trbovljah izročil za izplačilo nekih tiskovin v Celju. Capito? — Klerikalcem pa bomo po končani preiskavi nepodpisanega pisma povedali še marsikaj, kar bo značajnost njihovih vodij postavilo v nelepoto luč.

Slovenski kmetje, čujte! Kako govori o vas celjski listič odpadnikov Woschnaggove sorte „Deutsche Wacht“, kateri listič si je s ptujsko cunjjo „Štajercem“ v naitesnejšem prijateljstvu: „Npravna posurovelost slovenskega (listič piše: windisch) ljudstva je od leta do leta hujša... „surova sila, zahrbtnost... „pijanstvu udano, surovo, neotesano ljudstvo... v najnavadnejših znanostih daleč za divjaki... učitelji in duhovniki ga navajajo že v zgodnji mladosti k surovi nasilnosti... „divjaštvo, surovost se vedno množi... umor, uboj, rop, tatvina in uravna hudodelstva so na dnevnem redu pri porotnih sodiščih v slovenskih krajih...“ Tako gre to naprej! Gnusi se nam na ta izliv nemške surovosti odgovarjati, sloven-

pognati kroglo v glavo.“

„Me bo veselilo. Samo pazite, da se kaj podobnega ne zgodi vam. In zdaj se Vam priporočim. Če drago, lahko zopet streljate. Vračam se na svoje staro mesto.“

Obrnil se je in precej neprevidno šel na svoje prejšnje mesto. Nekoliko krogel je žvižgalo krog njega, a nobena ga ni zadela. Vsedel se je na staro mesto in opazoval dalje.

Sovražnik je še vedno streljal in čimbolj se je temnilo, tembolj se je pomikal naprej. Stotnik je spet zapustil svoj prostor in prilezel k vojakom.

„Nasadite bajonete in kadar zakažem, hurá na sovražnika. A ne porazbegniti in na dano znamenje se vrniti.“

Tako je naročil desetniku z uka-

zom, naj gre od moža do moža in naznani njegov ukaz. Čakal je, da se je desetnik vrnil. Trajalo je to dolgo in med tem se je stemnilo popolnoma. Na dvajset korakov je bilo slišati govorjenje sovražnika, a vsled teme ni bilo mogoče opaziti niti kamenja za katerim so ležali.

„Gotovo?“ je vprašal stotnik desetnika.

„Da.“

Stotnik se je dvignil in s sabljo v levi in revolver v desni roki se je postavil med vojake.

„Kvišku! Hurá!“

In že so vojaki poskočili in z gromovitim hurá hiteli, v kolikor je tema to pripuščala, naprej. Bilo jim je ljubo, da so končno mogli vzravnati svoje ude, in v temi se jim ni trebalo

sovražnika toliko bati. Vstaši so vstrelili nekolikokrat, a že se je čulo, kako naglo bežijo, proklinjajoč in padajoč čez kamenje.

Ko so jih napodili kakih dvesto korakov daleč, se je že začulo stotnikovo povelje: nazaj. Vojaki so zavzeli prejšnja mesta, živo se meneč o napadu. Stotnik pa je šel medtem k tretji stotniji, proseč poveljnika, naj bi poslal jeden vod svoje stotnije na stražo med njegove vojake.

Stotnik mu ponudi, da ga zamenja s svojimi vojaki, a Kendr v to ni hotel privoliti.

„Prva stotnija je svoj položaj branila že dozdaj, branila ga bo še naprej. Treba je le, da bi vaš vod med nami bedel in naše vojake v času potrebe vzbudil. Ne morem zahtevati, da

bi moji vojaki tudi danes ohranili tako strogo pazljivost, kakor včeraj.“

Zgodilo se je po njegovi želji. Stotnik svojim lovcem sicer ni rekel, da lahko spijo, ali oni so, videči druge vojake med seboj na straži, razumeli, kaj je hotel. Položili so glave na zemljo, puške poleg sebe in za urenitek je spala prva stotnija tako trdo, da bi bile straže imele težko delo jo vzbuditi, če bi se bil javil sovražnik.

A vstaši so mirovali. Bili so po nočnem napadu prestrašeni in niso si upali rušiti vojski miru. Zarano za svita je budil Kendr sam svoje vojake in odposlal stražeči jih vod.

„Naspali ste se“, je dejal svojim vojakom, „in upam boste da storili svojo dolžnost. Popoldne boste jedli.“

Dalje prihodnje.

ski kmetje bodo celjskim barabam odgovorili na primerni način!

U Vzor narodne požrtvovalnosti. Nemci so začeli zbirati izredne prispevke, da bi nas Slovence hitreje spravili pod nemški jarem. Pravijo, da morajo zbrati dva milijona. Četrtno tega, to je pol milijona, so že zbrali. Nemško zbiranje, ki je povzročilo nemški pisatelj Roseger, je povzročilo, da so tudi Slovenci začeli zbirati za obrambo slovenske domovine. Že češ 300 Slovencev in Slovenk se je zavezalo, da bodo v petih letih dali po 200 kron v ta namen, ki se imenuje **Ciril-Metodov obrambni sklad**. Mnogo izmed njih je takoj plačalo po celih 200 kron ali vsaj nekaj tega zneska. Med darovatelji so Slovenci in Slovenke vseh stanov. Priprosta kuharica, ki si mora pritrgati od ust vsak krajcar, je obljubila plačati 200 K in je takoj plačala 40 kron. To je res vzorna narodna požrtvovalnost! — Še lepše je pokazal ljubezen do slovenske domovine mož, ki živi v slabih gmotnih razmerah, pa je hotel istotako dati za obrambni sklad 200 K. Za novo zimsko suknjo je imel pripravljenih 80 K. Kaj stori? Staro suknjo je dal obrniti, češ, suknjo je na drugi strani še dobro za par let, 80 K je takoj odštel za Ciril-Metodov obrambni sklad, za ostalih 120 kron se je pa zavezal, da jih bo plačal mesečno po 2 K. V petih letih dá to ravno 120 kron. Toliko požrtvovalnost moramo naravnost občudovati in reči: Dokler ima slovenska domovina take sinove in hčere, kakor sta ravnokar omenjena vzgleda, se nam ni treba bati, da bi nas Nemci užugali.

p Ptujski „Štajerc“ — podružnica „Südmarke“. Najbolj na potu so „Štajerca“ slovenske zabave, veselice in druge narodne slavnosti. Slovenec bi se po „Štajerčevem“ mnenju sploh ne smel veseliti. „Kaj je treba slovenskemu kmetu „veselice“, ko nima njegova deca doma kruha,“ tako modruje „Štajerc“. Ako pa se kmet vdeleži nemške veselice, pa ga hvali „Štajerc“ kot vrlega naprednega kmeta. Ako se kmet vdeleži slovenskega političnega shoda, pravi „Štajerc“, da se kmetu ni treba baviti s politiko, ako pa se vdeleži nemškega političnega zborovanja, pa ga „Štajerc“ slavi kot naprednega politično zrelega moža. „Štajerc“ namreč dobro ve, da se na veselicah, shodih in zborovanjih vzbuja narodna zavest, narodno zavednega kmeta pa „Štajerc“ ne more vloviti v svoje nemškutarske mreže. „Štajerc“ pa rabi za svoje zlobno nemčurske namene le neumne in nezavedne ljudi, zato pa je tudi glavno delo „Štajerca“, da s pomočjo „südmarke“ in „nemškega šulferajna“ obdrži našega kmeta v neumnosti in narodni nezavednosti, kajti kakor hitro bo postal kmet zaveden, izginil bode „Štajerc s svojo „südmarko“ kakor kavra.

v Obletnico žalostne smrti cesarice Elizabete so 10. tm. obhajali po celi državi s črnimi mašami.

u „Nemški vinski kupec so izostali“, tako jadicuje zdaj „Štajerc“, ter pravi, da so temu krivi ptujski Slovenci, ker so ti lani priredili v Ptuj slovensko veselico! Stvar je pa malo drugačna. Ne nemški vinski kupci, ampak slovenski vinski kupci so izostali, ker nočejo dalje kupovati vina od ljudi, ki so lani pretepali mirne Slovence. Ptujski Nemci so prodali vsako leto največ vina na Kranjsko, — letos pa slovenskih kranjskih kupcev ni, in „nemško kletarsko društvo“ Fürst, Kravanja itd. imajo polne kleti vina, pa ga ne morejo prodati. Nemške vinske trgovine — to je tisti „Štajer-

čev“ „ubogi kmet iz Halož, ki ne more vsled lanskih nemških napadov letos vina Slovincem prodati! Kaj pravite, gospod Linhart?!

Za štaj. deželnega glavarja je imenovan znova Edmund grof Attems, za njegovega namestnika pa dr. Jankovič. Nemški kršč. soc. so sicer zahtevali, da bi bil vzet namestnik iz njihovih vrst.

v Slovenski naprednjaki! „Slov. Gospodar“ vas v zadnji svoji številki v nekem pristno klerikalno hinavskem podlistku imenuje lenuhe, postopače in žganjarje. Zapomnite si to! Tako si upa glasil „slovenskih“ duhovnikov zmerjati tisoče in tisoče poštenih slovenskih mož na Štajerskem, ker po svojem političnem prepričanju ne morejo biti pristaši stranke mariborske duhovščine, kateri načeljuje Roškar, ki je svoj čas v Wagnitzu vstrelil svojo gospodinjo!

z Štajerski deželni zbor. Ni še sedaj gotovo, kako dolgo bode trajalo zasedanje štajerskega deželnega zbora, ker je lahko mogoče, da bode sredi oktobra sklican državni zbor; ako se to ne zgodi, bode trajalo zasedanje do konca oktobra. Ako bode pa sedanje zasedanje le kratko, se skliče deželni zbor že meseca decembra.

a Dobavitelji za vojaštvo. Vojaška uprava kupi za Celje 300 m³ drv, za Celovec 1080 m³ mehkih drv, za Ljubljano 1100 q premoga, za Gorico 1400 m³ trdih drv, za Pulj 3620 m³ trdih drv in 10.200 q premoga. Pogajalo se bo v Celju dne 25. septembra in vse ponudbe morajo biti stavljene istega dne do devetih.

Celjski okraj.

a Bralno društvo v Gaberju priredi dne 19. t. m., t. j. prih. nedeljo vinsko trgatve pri g. Jož. Koštomajnu na Spodnji Hudinji ter vljudno vabi vse prijatelje, da nam pomagajo v boju proti narodni zaspanosti, da bi se Gaberje vedno bolj prebujale in zavedale narodne dolžnosti. — Začetek ob 5. uri popoldne, vstopnina 30 vin.

v Na Bregu se priredi v nedeljo 19. tm. velika vinska trgatve na vrtu in prostorih gostilne Radej.

a Marijo Graf, perico v Nemški hiši v Celju je 9. t. m. zadela zaslužena kazen. Naši bralci se bodo še dobro spominjali, da je bil dne 6. julija t. l. učenec slov. ljudske šole 8 letni Mirko Roš iz Nemške hiše z vrelim lugom polit, tako, da je revež visel cel teden med življenjem in smrtjo. Takrat se je vsa slovenska javnost opravičeno zgrajala nad tako brezmejno surovostjo. Včeraj je stala storilka Marija Graf iz Radgone pred sodiščem. Razprava je dognala, da je Mirko R. samo v perilno kuhinjo pogledal in je v tistem trenutku bil pouit, ne da bi bil le besedico zinil. Sodni dvor je smatral za dokazano, da je Marija Graf v hudobnem namenu prizadjala Mirku R. težke telesne poškodbe ter jo je obsodil v trimesečno težko ječo poostreno s postom.

a Umrl je v Gotovljah dne 3. t. m. g. Steiner Martin v 70. letu starosti. Bil je izmed najstarejših gotoveljskih posestnikov in je opravljal že veliko let prav uzorno svojo gostilničarsko obrt. Skrben oče svoji družini je vzgojil sedem sinov, ki so bili razun enega vsi vojaki in četovodje. Bodi mu blag spomin in zemljica lahka!

z Shod na Gomilskem. V nedeljo se je vršil na Gomilskem shod interesentov za železnico Polzela-Motnik-Kamnik. Shoda se je udeležilo zelo veliko ljudi, nekateri so došli celo iz Kranjskega. Predsedoval je g. župnik Zdolšek, načelnik železn. odseka. Govorili so Benkovič, Terglav, vit. Haupt, ki se je zavzemal za progo proti Domžalam; za to je govoril tudi štaj. dež. poslanec Knobloch. Konečno je obveljala resolucija, naj se zahteva zgradba

železnice Polzela-Motnik-Kamnik in sicer na državne stroške. O nekaterih zanimivostih s tega shoda, na katerem se je posebno „odlikoval“ poslanec Terglav, še poročamo.

Prostovoljno gasilno društvo v Prekopi priredi v nedeljo dne 26. septembra na vrtu „pri Tenču“ veliko ljudsko veselico v prid stavbe orodnice. — Na vzporedni je: petje, igra godba, kegljanje na dobitke, streljanje na tarčo, krogložrci ter razne druge zanimivosti. K obilni udeležbi vabi vsa sosedna društva in prijatelje gasilstva — odbor.

z Za ravnatelja na slovenski kmetijski šoli v Št. Jurju ob J. ž. je imenovan dosedanj kletarski nadzornik g. Ivan Belle, za učitelja istotam gosp. J. Zidanšek. Ti imenovanji bodeta gotovo vzbudili v narodnih krogih zadovoljstvo, ker je s tem izročeno vodstvo v zanesljive strokovnjaške roke.

d S hruške je padel 11 letni šolar Jurij Zupančič v Okrogu, obč. Ponikva. Fant je stresal pri posest. Zdolšku hruške; pri tem je stopil na slabo vejo, ki se je strla in dečko je padel 6 m globoko ter si srl desno nogo nad kolenom. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico.

v Iz Lopate pri Celju. V nedeljo dne 19. tm. vrši se pri g. Podpečanu po domače „Tišlerju“ domača zabava z godbo. Pri tej priliki naredi „Šmartinski pevski zbor“ izlet v omenjeno gostilno in je upati, da se zbere prav mnogo sosedov ob štirih popoldne v omenjeni gostilni. Na svidenje!

v Čebelarstva podružnica za Celje in okolice priredi v nedeljo 19. tm. ob pol 3. uri popoldan pri gospodu Ferdinandu Rozmannu blizu Laškega trga čebelarški shod. Gospod potovalni učitelj Jurančič bode predaval in ob enem praktično poučeval o jesenskem delu in o pripravljanju čebel za zimo. Čebelarji laškega okraja udeležite se tega shoda polnoštevilno!

d Iz Laškega trga. Pri volitvi v pridobninsko komisijo 14. tm. so v 3. in 4. razr. zmagali Slovenci.

d V vinogradih občine Gotovlje se je 13. t. mes. uradno konstatirala trsnauš.

o Nesreče pri mlati. Naši ljudje so še vedno pri mlatilnih strojih zelo neprevidni, osobito tam, kjer se mlati z gepljem. 9. sept. je podajal 58 letni oženjeni posestnik v Ponorju, obč. Št. Jur ob Tab. Ivan Maloprou snopje v strojev valjar; bil je nepreviden, železni zobci so mu zgrabili vseh 5 prstov na desni roki in jih raztrgali. Prste mu bodo morali čisto odrezati. Enaka nesreča je zadela 38 letnega Silvestra Kresnika iz Gaberja pri Celju. Odrezati bodo mu morali prva členka pri dveh prstih. Oba ležita v celjski bolnišnici.

v Od Sv. Jurja ob Juž. žel. Naši klerikalci vedno fehtajo po fari za smodnik in seve bi radi dobili tudi kaj od naprednjakov. Streljajo pri vsaki priliki, a plačevali naj bi ubogi kmetje h katerim grede fehtat. Pri dež. zbor. skih volitvah, obč. volitvah, zvolitvi imenitnega župana ali pri čukih so bernjali in zdaj, ko so popravljali cerkev in zvonik pri sv. Rozaliji, kjer so se bili klerikalci stepli, so zopet prišli nadlegovat ljudi za streljanje, a se jim je odločno odreklo. G. Žganku, ki se ne briga nič za cerkveno delo, ampak le za politiko, svetujemo, naj politiko pusti pri miru, ker ga nič ne briga. Saj Njegovo kraljestvo ni od tega sveta in Vaše pridige niso nič podobne, da bi bili Vi res Kristusov namestnik.

c Iz Pirešlee v Galiciji. Bralno društvo v Št. Jungerti omislilo si je pretečeno nedeljo veselico. V prvi

vrsti se čudimo, da vkljub svojem vpitju, kako napreduje in narašča, nima prostorov v svoji okolici, marveč mora iskati v naši sredini primerno lego, da pokaže svojo domišljano veličino. — Pristaši bralnega društva, kaj ne, dasiravno nas mlade zavedne iz naše okolice kruto sovražite, prostori v naši lepi sredini vam pa le dišijo. — Pa pogledjmo malo na spored. Igra: „Kmet Herod!“ Živijo! Boljše pač niste mogli zadeti! V tem ste pa res pretkani. Saj imate v vaši sredini „Herodeža“, ki imenitno ume svoj posel. Povem pa samo eno tebi „Herodež“, nam.eč: Pazi, da se pri svoji ulogi ne boš „blamiral“ kakor se ti je to v pretečenem letu na tvojo grenko žalost mnogokrat pripetilo. — Nadalje: ponkovski pevci. Vas je kaj sram! Kaj? Tako izobraženi, da ne znate ene pesmi sami zapeti? Ta je pa lepa! No za godbo ni nobeno čudo, da je iz Petrovč. Kje pa se tudinajde v društvu eden, ki bi imel le za petje posluh? temu manj za godbo. In kaj še nazadnje. Joj, h honcu bo pa cvililo! Torej „koline“ in za — tem se veda „fureš“, na veliko veselje nekterim, ki tako radi vidiijo, če je kaj na krožniku na razpolago, in sicer, da ni treba nič plačati, oziroma, da drugi plačajo za nje. — Nekdo, ki ga prav nič ne vleče k vam, če vsaki dan cvili. Kar „Dober tek!“

u Klub „Sloga“ so si ustanovili 10. tm. Srbi in Hrvati v Celju. Sedež mu je rdeča soba „Narodnega doma“. Želimo prospeha!

d Poročil se je Franc Jelen, sprevodnik c. kr. državne železnice z gospico Heleno Steblovnik, po domače Cenova, iz Rečice ob Paki.

c Št. Pavel pri Preboldu. Naš novi župan, seveda klerikalec do kosti, ima lepe manire. Kar na cesti ti opsuje poštenega človeka, namesto da bi bil kot župan zgled „krščanskega“ moža. Tudi si strašno mnogo domišljuje. Hoče biti več kot cesarske oblasti. — Pri tem pa je tako nčen, da kar sam s seboj na cesti govori. Župan, bodi pameten!

c Z Medvedjega sela. Zanimiva je bila pridiga predzadnjo nedeljo. — Rekli so g. župnik, da se fantje, ki niso v Marijini družbi, hodimo v druge fare pretepat in pijančevat; kar sicer ni res. Zato Vam pa v odgovor tudi jaz lahko nekaj povem.

Bilo je lasko leto. Peljali ste Vi fante na nekaj shod k Sv. Roku; ko so se ti vračali, so se prav imenitno izkazali: dva z znaki sta od premočnega alkohola obležala v cestni grabi, in eden je zgubil klobuk, drugi dežnik; nekateri so pa šli v neko krčmo in so tam s tipanjem nagajali natakarcam. Letos na Velike maše večer, je še bilo videti Marijine hčere ob pozni deseti uri zvečer v neki gostilni blizu Šmarja, seveda v družbi s fanti. Na Jernejevo nedeljo sta se spet dali videti dve prav natrkani družbenici, ko sta se vračali ob 9. uri zvečer z zibiškega žeganja domov. Zato bi pač bilo bolje, ko bi imeli Vi vsako nedeljo večernice in poučevali mladino v krščanskem nauku, kakor pa da hodite s fanti in dekleti po shodih in nam pripravljate večernice, — kakoršne so bile predzadnjo nedeljo, ko ste Vi šli v Kostrivnico, in jih je moral imeti namesto Vas po — čen kaplan, seveda brez blagoslova.

V slovo Vas še pa poprosim: poučite družbenice, da jih ne bodemo nekaterih skoraj vsako nedeljo na kakšnem vinotoču (pušenshanku) videli in slišali, kako znajo fante klicati. — Nas pa pustite v miru, saj k Vam ne hodimo mi nič fehtat, kakor Vi ob času bernje pri naših očetih, ki so bili meseca maja t. j. ob času volitev

imenovani farizeji. Gospod župnik, saj še imate nos, pa se obrišite. — Fant iz fare.

c **Podružnica Ciril - Metodove družbe za Gaberje pri Celju** se je minoli četrtek ustanovila. Za predsednika je izvoljen g. Adolf Rodé. — Prepričani smo, da bo pod njegovim vodstvom uspešno delovala.

Hmelj. Glavna kupčija žalskega hmelja je že pri kraju. Cene se vzdržujejo še vedno do 400 kron za 100 kg.

c **Prostovoljno gasilno društvo v Grajski vasi** napravi v nedeljo 19. tm. veliko ljudsko veselico s sledečim sporedom: 1) Pozdrav. 2) Igra: „Ne kliči vraga.“ 3) Vinska trgatev. 4) Šaljiva pošta, konfeti itd. 5) Prosta zabava. Med posameznimi točkami svira celjska narodna godba. Začetek ob 3. uri popoldne. V nedeljo vsi v prijazno Grajsko vas! Na svidenje!

c **Sv. Jurij ob juž. žel.** (Marsikaj). Naš nad vse ljubeznivi g. Žgank misli, da mora imeti povsod svoj dolgi čukovski nos zreven. Namesto da bi deloval res kaj za korist kmeta, pa le skuša razdirati. Ko si je napravila naša kmetijska podružnica mlekarino, ej kako vam je takrat divjal ta sveti mož. Še slavní Pušenjak je moral priti, da bi bil osnoval protimlekarino in uničil Jubilejno, zato ker je ni on ustanovil; s tem ste hoteli pokazati da: proč z vsemi napravami, četudi delajo za kmeta res koristno in nesebično, če so „liberalne“. In zdaj ko se je ustanovila posebna mlekarska zadruža, v ktere odboru so pravi razumni možje, že zopet piha od jeze. Vi „angel“ miru in sprave, ki sejete v Št. Jurju le preprič in sovraštvo, dobre naprave le zatirate ter poštene pametne može prezirate, zapomnite si da ste si sami krivi, če Vas tudi lastni pristaši ne marajo več. Kajti:

Kdor le podira, se ga ne bojimo,

še manj pa ga častimo!

Le kdor ustvarja, zida,

Junak je tak kaj prida.

Še nekaj! Tisti čas, ko so šle volitve v klas, se je g. Jože Rataj močno trudil za županski stolec. Bil je na en dan dvakrat pri glavarstvu v Celju, naj bi se predstavil prostor za občinske volitve. Žalosten in zamišljen se je zopet podal v Št. Jur k svojemu troštvarju in troštariči, da tam pusti kamen, ki mu je ležal na srcu. Dolgonosec mu je prišel na pomoč in mu zagotovil županski stolec, mamika pa mu je dala čašo čaja rekoč: „Vzemite, gospod Rataj, Vi morate biti sedaj za župana, ker zastopate velike palagrafe.“ Kakor če bi rekla: „Tvoji grehi so ti odpuščeni in zveličan boš po Žgankovem receptu.“ — Včasih se bomo še kaj zmenili o mamcah, ki imajo bele obleke z velikimi madeži itd. Š e n t j u r s k i s t r u p.

c **Čebelarstvo predavanje**, priredi čebelarska podružnica za Savinjsko dolino v nedeljo 19. sept. ob treh popoldne pri Holobarjevem čebelnjaku v Vrbjih pri Žalcu. Enako zborovanje se vrši tudi v nedeljo 26. sept. pri Zmetovem čebelnjaku v Št. Lovrencu pri Št. Pavlu. Tu hočeta naša strokovnjaka pokazati, kako se lahko jemlje čebelarstvo iz starih kmečkih panjev, ne da bi bilo treba moriti čebel, kakor je bila dosedaj navada. Čebelarji, udeležite se v prav obilnem številu obeh shodov! Slišali boste posebno, kako se čebele v jeseni združujejo.

20. september je obletnica smrti narodnih mučnikov Adamiča in Lunda. Praznujmo v svojih srcih ta dan kot velik narodni praznik! Da ga počastimo, darujmo vsakterj kako svoto v ta ali oni plemeniti narodni namen!

Slovenjegraški okraj.

s **Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Vuhred in marnberski okraj** je priredila dne 8. sept. v Vuhredu svoj občni zbor z veselico, ki je vrlo dobro uspel. Tekom štirih let, kakor je kazalo blagajnikovo poročilo, odkar se je iztrgal odbor iz duhovniških rok in se postavil na temelj kmečkih odbornikov, se je priredilo prav mnogo veselice in nabrala lepa svota denarja. Nad vse se je pa povzdignilo lansko leto, ki izkazuje okoli 250 K vseh dohodkov. — Pri veselici se je zbralo prav mnogo občinstva iz cele dravske doline. Nudil se jim je izboren program, ki se je izvršil z največjo preciznostjo. Da izkazuje veselica 164 kron 14 vin. čistega dobička, je v prvi vrsti zasluga obitelji Pahernikove in Urbančeve, katerim bodi izrečena na tem mestu najpristrčnejša zahvala.

d **Iz Šoštanja.** Grajšček Hans Woschnagg je kupil četrtino grada, da bo imel besedo v konzorciju, pa če bo tako samopašen, kot pri konzorciju „Deutsches Haus“, bo slabo vozil; pred kratkim je na svojo pest pustil gostilniške hleve prenamenovati za skladišča in prodajalno za novi konzum. Seveda sedijo v konzorciju „Deutsches Haus“ tudi nemški trgovci, katerim ta novotarija novega konkurenta ni bila povolji in Woschnagg ni dobil dovoljenja. Na svojo škodo je moral pustiti lepo urejene prostore; sedaj je za to društvo že popravljena druga — Frelhova hiša, v kateri se nahaja tudi nemški otročji vrtec. Ta konzum je menda v zahvalo za izvolitev poslanca — svojim somišljenikom ustvaril.

Brežiški okraj.

b **Podsreda.** V „Gospodarju“ nas vprašajo, kedaj bomo nehali pisati? Odgovorjamo: Kakor hitro bo prenehal kaplan gosp. Podpečan s hujskanjem proti „Nar. Listu“, kakor hitro bo prenehal kaplan pisariti in nas napadati po „Gospodarju“, — takrat pa bomo tudi mi prenehali; niti ene črke ne bomo več zapisali o kaplanu! Opustite torej, g. kaplan, hujskanje in agitacijo in „sma si dober kot sma si b'li“! In zagotavljamo vam, da bomo vas vsi spoštovali!

Zavedni farani.

v **Iz Št. Petra pod Sv. gorami.** Klerikalci bodo gotovo sedaj v svet poročali o velikanski udeležbi na „mladeniškem“ shodu na Sv. gorah. Treba pa je povedati da je bil v nedeljo 12. sept. Marijin praznik in Sv. gore so znana božja pot; tako se število udeležnikov samo po sebi razlaga. Klerikalci pač izrabljajo take prilike za svoje hujskarije.

b **Iz Brežic.** V nedeljo zvečer so nemški turnarji na poti iz Hrastnika nazaj napadali z železnimi palicami mirne ljudi, jih več ranili, na postaji na Vidmu streljali s samokresi v stanovanje postajenačelnika ter ranili dekle železniškega čuvaja. Ti turnarji niso šli v Hrastnik tole vadit, šli so nalašč še le popoldne z vlakom, da se le udeležijo med potjo nazaj pretepev in pobojev. Med temi turnerji so bili vsi uslužbenci nemških trgovin Matheis, del Cet, de Costa, trgovec de Costa sam, posebno odlikovali so se brivec Pajdasch, uradnik nemškega odvetnika dr. Janescha, Swoboda, mestni policaj brežki Schalon ter pomožni učitelj v Dobovi Svetlin. Ti ljudje so povzročili, da je tekla kri mirnih ljudi in celo otroka. — Slovenski kmetje, sploh Slovenci iz okolice, vzdramite se ter pokažite vočigled tem nam Slovincem storjenim nasilstvom, da se zavedate svoje narodne dolžnosti.

Dobovčani o m priporočamo, da zabranijo z vsemi sredstvi, da ne bode

več vzgojeval njihovih otrok učitelj Svetlin, ki se udeležuje, oborožen z železno palico, groženj in pobijanj na slovensko ljudstvo. — Ta učitelj je kompetent za učiteljsko mesto v Kapelah, a upamo, da bodo Kapelčani sedaj tembolj skušali zabraniti imenovanje tega vzornega učitelja, proti kateremu je radi zadnjih dogodkov vložena tudi kazenska ovadba.

b **Iz Podsrede.** (Marsikaj). 1. Po vseh krajih lepe slov. zelene Spod. Stajerske že imajo razna društva, imajo sokolska, pevška in druga koristna društva. Naprednjaki! Osnujmo si tudi mi v Podsredi kako društvo na narodni in napredni podlagi! Posameznik doseže malo ali pa ničesar; v skupnosti leži sila. Le tako bomo mogli nastopiti proti onim, ki nas hočejo izkoriščati, le tako bomo korakali od zmage do zmage, katere izvajemo v dobro celemu slovenskemu kmečkemu stanu! — Kakor sem že pisal v štev. 37. „Nar. Lista“, začelo se je že tudi v podsredski okolici svitati. Da, že se žari in upati je, da bo sledil tej zori lep solnčni dan! In ravno zato bi bilo potrebno, da si čimprej osnujemo kako društvo!

Morda najboljše bo, da si za začetek osnujemo pevski zbor. Vsakdo bo gotovo rad pripomogel.

Bral sem nekoč, da je petje umetnost duše. Pastirček na paši poje in s petjem izraža veselje, katero vzbuja krasota narave v njegovi duši; fantič hodi prepevat pod okno svojemu dekletu in ko odide v tujino, se ga tudi ona spominja v sladki pesmici. Ob zibelki poje mati otroku, skozi celo življenje, v veselju in žalosti, ga spremlja petje in ob grobu mu zapoje prijatelji in znanci v slovo.

Kaj dvigue v srcu bolj narodni čut kakor če slišimo mogočen zbor, ki nam zapoje kako narodno himno?! — Zato se moramo z največjo vnemo okleniti misli, da si osnujemo pevski zbor, če mogoče mešan zbor. Naš učitelj g. Ant. Potočnik nam bo gototovo šel radevolje na roko; prižgal nam bo gotovo novo ljubezen, novo veselje do petja in glasbe.

Fantje in dekleta pa pridno prebirajte Vaš „Narodni List“, posebno članke v rubriki: „Vestnik narodne napredne mladine“!

Kaj je „Narodni List“ in kaj on hoče? Duhovniki, ki sami kaj radi čitajo naš list, pravijo pogostoma, da je naš list — „brezveren“. „Nar. List“ je političen list, z vero se nima baviti, pač pa mora nastopiti proti vsaki zlorabi verskega čuta in obredov od strani duhovnikov v politične, strankarske in osebne sebične namene. Kdor svojo službo — naj si bo ta ali ona — v strankarske namene opravlja, je naravnost — falot! Kdor deluje proti zlorabi vere, ta stori več za njo kakor tisti, ki jo zlorablja v politične namene. Vere naš list ni nikoli in ne bo nikoli napadal ali celo sramotil!!! Kateri Bog in katera vera je v nevarnosti — ve vendar danes že slednji človek, ki ne bere samo „Slov. Gosp.“, ampak tudi kaj drugega... „Narodni List“ je napreden list, stoji na braniku za našo slovensko domovino, za naš jezik, za vse naše narodne in gospodarske pravice. — Naša naloga bodi: „Narodni List“ mora priti v vsako najzadnjo hišo! On mora nas vzgojevati, učiti in braniti nas! — Na delo! — „Slov. Gosp.“ z dne 16. avg. tl. piše mej drugim: „... Potočnik in Planinc, ti bi radi uničili naše (kat. izobr.) društvo... Izneveril se nam je (klerikalcem) bil ob volitvah v deželni zbor mladenič Planinc in prestopil v nasprotni tabor...“ Če nočeš o prijatelj „resnicoljubni“ dopisnik „Slov. Gosp.“, veljati za laž-

nivca, povej, kedaj sem delal za uničenje tvojega društva, kedaj sem jaz ali g. Potočnik skušal koga odvrniti od vašega društva? Tudi ni res, da sem se izneveril klerikalcem; saj nisem bil član nobenega klerikalnega društva. Res je pač, da sem iz prijaznosti sodeloval nekoliko pri prirejanjih igre v „kat. izobr. dr.“ — Le bodi tiho, dopisnik „Slov. Gospodarja“, sicer jih znaš dobiti po prstih, da boš zopet jokali! — „Ljudski glas“ ve mnogo, o tebi, dopisnik: ali hočeš res, vržemo vse tisto v javnost?!

a **Iz kozjanskega okraja.** Kakor zvemo iz raznih listov, se bodo vendar enkrat pričele priprave za prepotrebno železnico ob Sotli. Interesirani okraji, kakor Rogatec, Kozje in Brežice so zastopani po vsegamogočnih in za „blagor“ ljudstva ob času volitev jako vnetih, na katoliški podlagi voljenih poslancih, ki so baje celo „Slovenci“. — Ti poslanci pa niso čutili potrebe, da bi bili pri oddaji del za projektirano železnico toliko ponosni in dosledni, da bi pri vladi, kateri že od nekdaj slepo tlačanijo, dosegli, da bi se tozadevna dela Slovincem in ne nemškutarjem poverila. Pa ne samo to! Namerava se baje graditi „ozkotirno“ železnico, od katere pa bodo imeli prizadeti okraji ravno toliko, kakor n. pr. konjiški okraj od ondotne železnice, ki ima vsako leto občutno škodo. Kaj nam pomaga ozkotirna železnica, katera bo tekla skozi kraje, kjer so jako živahni živinski sejmi n. pr. v Podčetrtku, Sv. Petru, na Klanjcu in kjer bi se naj tudi drugi trgovini, n. pr. vinski, odprla pripravnejša pot, če pa taka železnica ne p.evaža večjih tovorov? Gospod dr. Jankovič, Vi ste se svoječasno baje izrazili, da, če se bo železnica gradila, se ne smejo trgi kakor Pilštanj, Kozje, Podsreda prezreti, da se mora torej železnica po Bistriški dolini na Sv. Peter izpeljati; a sedaj se je zgodilo ravno nasprotno, kje so torej Vaše obljube, kje Vaš vpliv? Zaupnice dobivati od klerikalnih nerazsodnih koruznikov je lahko, a za ljudstvo v resnici kaj storiti, to Vam je nemogoče.

b **Kapele** Zadnji čas je, da postane vsak izmed nas bolj odločen v narodnem oziru ter neizprosno do naših narodnih nasprotnikov. Malo jih je sicer, ki bi se ne zavedali te dolžnosti, kadar gredo nakupovat v Brežice, a še vidimo nekatere vračati se z zavoji nam sovražnih tvrdk. Ali se bomo dali vedno zasramovati? Kadar kupujemo pri njih, jih je sam med in mleko in nikogar se ne najde, ki bi ne znal slovensko. Vse drugače pa je, kadar hočemo pokazati da smo Slovenci in da se hočemo zabavati na naših tleh po starem slovenskem običaju. Tedaj se jim sicer prijazna lica namrdnejo in gnila Matajzeva jajca so plačilo za to, da kupujemo pri njih. Nemci so nekje postavili tablo, da ne da Nemec niti vinarja slovenskemu trgovcu. Kaj pa porečemo mi? Najbrž nič, temveč si bomo še nadalje spleтали bič ki se bo vil po naših hrbtih — Tudi naši trgovci na deželi bi si lahko take dogodke vzeli malo bolj k srcu!

Iz Brežic. — Veselica združena s telovadbo, katero je priredil predzadnjo nedeljo Sokol v Brežicah, je uspela v moralnem in gmotnem oziru kar najbolje. — Udeležba je bila z ozirom na to, da se je priredila ta veselica v manjšem obsegu, naravnost nepričakovano številna. Prihitieli so k nam bratje sokoli iz Krškega, sv. Križa pri Kostanjevici, Sevnice ter vrle Sokolice iz Krškega. — Od kolodvora korakali so sokoli v sprejeto ter veliko družega občinstva do mestne meje. Tukaj so se morale vsled odredbe okrajnega gla-

varstva zaviti društvene zastave ter so smeli sokoli korakati in posamezni oz v gručah skozi mesto v „Narodni dom“. — A zmotil se je bistroumni in pod uplivom mestne občine stoječi tačasni vodja okrajnega glavarstva g. Schaffner, ako je mislil s to prepovedjo ustreči brežiškim nemškutarjem. Vhod v mesto in „Narodni dom“ je bil, če ravno v spremstvu orožnikov, naravnost veličasten. Na stotine navdušenega ljudstva je pelo med potjo narodne pesmi in na zdar klici iz stotine grl so se razlegali po celem mestu v strah in na jezo naših nasprotnikov, ki še skušajo obupno čuvati nemški značaj mesta. Hitro po prihodu v Narodni dom se je pričela javna telovadba.

Po telovadbi se je razvila res domača narodna veselica ter moramo posebno z veseljem povdariti, da se je udeležilo naše prireditve toliko zavodnih kmečkih rodbin iz bližnje okolice kakor tudi iz oddaljenih krajev. Častno zastopani so bili tudi naši sosede iz Kranjskega, v prvi vrsti iz Sv. Križa pri Kostanjevici ter iz Kostanjevice. Kakor vedno, so nam pa tudi sedaj naše narodne dame največ pripomogle, da je ostal od veselice tako lep čisti prebitek.

b Dr. Korošec popravlja orglje. Na Anino je bil letos shod na Prevorju. Take prilike porabljajo duhovniki, da se ljudem hvalijo s svojo politiko. Tako je tudi dr. Korošec (nek volilec je pisal na glasovnico dr. Korošec) porabil ta dan in prišel na Prevorje. Oglasil se je v gostilni in naročil četrta vina. Zgovorna krčmarica pravi: „O, dober dan! Vi ste tisti, ki je pri nas orglje popravil. Vas dobro poznam, sva si stara znanca. In tu v torbi imate „cef“ (orodje) za popraviljanje orgelj.“ — Ali Koroščeve piščali strašno grdo cviliijo.

b Iz Podsrede. Oče: „Ti Pepček, naštej mi nekoliko samostalnikov in pridevnikov!“ Mali Pepček: „Lump, pobalin, falot, kaznenec, dopisun, libelalni petelincek, libelalni sklic, neslamnost, sulov.“ — Oče: „Dovolj, dovolj! Kje si vendar čul tako grde besede?“ — Mali Pepček: „V nedeljo sem bil v katoliškem izoblaževalnem društvu, pa sem en mal' polukal v „Slovenskega Gospodarja“, da belem, kak so gospod kaplan pisali...“ — „Veritas“.

v Zaradi razmer pri brežiškem okr. glavarstvu je posredoval v ministerstvu notr. zadev dr. Benkovič. Omeniti je, da je posredoval v zadevi sokolske slavnosti v Brežicah dne 5. sept. pri istem ministerstvu tudi drž. posl. dr. Ploj.

Ptujski okraj.

Zahvala. Podpisano šolsko vodstvo se tem potom najljudneje zahvaljuje velečenjenemu gospodu Lovru Petovarju, trgovcu itd. v Ivanjkovcih za brezplačno preskrbovanje svetinjske šole s potrebnim črnilom v šolskem letu 1908/9.

Šolsko vodstvo Svetinje, dne 6. septembra 1909.

Ludovik Šijanec,
voditelj šole.

p Sv. Bolfenk pri Središču. 15. pr. m. smo imeli veliko menažerijo. Pripeljal jo je velmožni Munda iz Vodranec, in predstavljale so se 3 čudne zveri, ki so poleg spakovanja, rezanja itd. tudi govoriti znale. Prva sliši na ime Ant. Meško, baje deželni poslanec iz Lahonec, ki je nam kmetom fige kazal. Druga — že bolj divja — sliši na ime Štuhec, kaplan miklavževski; tretja pa je bil naš kardinal Zadravec, ki se je povspel do znamenitega človekoljubnega izreka, da „siromaki naj poginejo.“ Predstava se je vsled tega na veliko žalost 8 klerikalnih klobu-

kov in 40 klerikalnih ženskih robecev prehitro končal, ker zverine razun uvodnega spakovanja niso prišle k besedi. Bolfenčani se namreč ne pustijo psovati in za norca imeti: Meško svetujemo, naj pridiga doma svojim „juncom“, magari nemško, kaplanče Štuhec naj hrani svoje kosti zdrave na svojem mestu, naš kardinal pa bo itak menda kmalu poklican k papežu za tajnika. — Bolfenški kmetje.

z Shod pri Sv. Bolfanku nad Središčem. Dne 5. sept. t. l. smo imeli pri Bolfanku prvi shod „Nar. stranke“. Ravno ob pravem času! Pred 3 tedni smo videli takaj prav značilen nastop duhovniških „prijateljev“ naroda: dež. poslanec kmečke zveze je ljudstvu kazal fige in domači naš župnik je vpil, da naj siromaki poginejo... Ljudje ne morejo tega prizora pozabiti, zato so bili tembolj zadovoljni s shodom, nar. stranke, ki je potekel mirno in dostojno, ter znova dokazal, da je pristašem narodne stranke do resnega in stvarnega dela za narod, ne pa do kričanja in blatenja političnih nasprotnikov. Lahko že kar omenim, da smo bili Bolfenčani ravno vsled tega s shodom zelo zadovoljni. Govornik, upednik Lešničar iz Celja, ki kot domačin prav dobro pozna naše razmere, nam je umljivo in domače razložil najvažnejše in za kmečko ljudstvo najzanimivejše zadeve glede državnega in deželnega zbora. Osóbito je poudarjal, da slovenski poslanci v državnem zboru nikakor ne smejo dopustiti, da bi se na katerikoli način znova obdačili najrevnejši sloji ljudstva; ne smejo na noben način privoliti povišanja davka, oziroma pristojbin na kuhanje žganja in špirta, ker bi tako povišanje zadelo ljudstvo gospodarsko in fizično. Glede deželnega zbora je omenil med drugim, da nosijo po zadnjih volitvah odgovornost za vse, kar bode prišlo iz Gradca, klerikalni deželni poslanci; z ozirom na kakovost teh poslancev pa nimamo pričakovati od deželnega zbora zboljšanja dosedanjega Slovincem skrajno krivičnega stanja. Kako pojmiyo klerikalni deželni poslanci delo za narod, je osobito Meško Bolfenčanom zelo nazorno pokazal. (Burno pritrdjevanje.) Govornik se je nato ukvarjal še nekoliko s programatičnimi točkami narodne stranke in ostro zavrnil klerikalne napade na njo kot neopravičene in prav po duhovniško hudobno zavite. Za njim je veleposestnik in učitelj g. Rob. Košar stvarno razpravljaj o koristih združništva, katero ste tako sijajno dokazali obe zadrugi pri Bolfanku: kmečka hranilnica in posojilnica ter trsničarska zadruga. Prva je pomagala že marsikateremu v zadregi in vzbuja ter širi varčnost v ljudstvu; druga pa je s prodajo trsja ter s svojim blagovnim prometom tudi neizmerne važnosti za faro. Obe zadrugi štejeta že nad 100 združnikov; priti mora tako daleč, da bodele združevali celo fero! Stvarna in govorniško dovršena izvajanja obeh govornikov so poslušalci sprejeli z navdušenimi živijo-klici. Shod se je vršil pri g. Galiču; udeležili so se ga najboljši posestniki, zavedni vinčarji in delavci ter pomenja to zborovanje utrjenje bolfanške narodno-napredne trdnjave. Predsedoval je vrli naš pristaš in starosta g. veleposestnik Zabavnik st. iz Vodranec. Počastil nas je celo g. župnik Zadravec s kuharico vred; obsodbo svojega „delovanja“ in svoje stranke je vtaknil molče v žep. Živel Sv. Bolfank!

Iz Št. Janža na Dravskem polju. 29. avgusta po večernicah smo imeli pri nas shod „Kmečke zveze“. Počastila sta nas župnik Ozmec in trden značaj — Cenčič. Primoran sem podati malo bolj podrobno poročilo, da bo bolj jasno, kako klerikalci postopajo. Popoldanska

služba božja je trajala le četrta ure. (Kadar priredijo veselico dijaki ali kdo drugi, ki ne trobi brezpogojno v klerikalni rog, so pete litanije, povrh še križev pot in kdo ve, kaj še. Znana sta že dva taka slučaja. Pa nič ne de, če se božja služba izrablja za zlobno nagajanje.) Neka žena, ki je prinesla po naročilu h krstu, je bila — ozmerjana. Vse v božjo čast! Začne se shod. G. Ozmec napravijo domačega župnika za predsednika in potem se je začelo hvaliti klerikalne poslance, udrihati čez „liberalne“ ter obljubljati kmetom zvezde z nebes. Lagalo se je čez dr. Ploja, češ, da je v državnem zboru zahrbtno izdajal koristi slovenskega kmeta. Dokazi za to so seveda postranska stvar, saj se sme na klerikalni podlagi tudi obrekovati. Le Cenčič je začel nekaj čenčati o neki zanimivi zgodbi dr. Ploja; pogreval je staro zadevo o šmarski šoli. (Op. ur. Svojih zgodbic iz Šentlenarta se ni spomnil in še drugih iz njegove slavne ali neslavne preteklosti?) Stvar glede šole v Šmarju je bila pa taka: Šmarčani so se obrnili do dr. Ploja, naj posreduje, da jim ne bo treba staviti nove šole, ampak se naj stara adaptira (prezida). Dr. Ploj je storil vse korake. Ko se je pa po preteku nekaj časa obrnil tozadevno do referenta omenjene zadeve, mu je djal ta: da so se izrazili strokovnjaki, ki so vso stvar preiskali, da bi stalo popravilo stare stavbe mnogo več, ko pa zidanje nove. Nato je dejal dr. Ploj, naj ukrenejo tako, da ljudstvo ne bo trpelo krivice. Ali ni bilo tako pametno? Ko je posl. Ozmec začel kvasiti o srbski meji ter grmel nad dr. Plojem (Op. uređn. Saj je lahko, ker Ploja ni bilo tam!) češ, on je hotel trgovinsko pogodbo s Srbijo, to je odprto mejo, da bi potem živina ne imela nič cene, se ga je vprašalo: Kako pa to; meje so odprte, cena živini je pa vkljub temu nizka, meso pa drago kot zafran. Kaj je toraj koristilo kmetu, da so meje zaprte? Bogatijo se samo mesarji. Nato so g. poslanec odgovorili smehljaje, da za mesarje ne morejo delati postav, in — ljudstvo se je smejalo. Niso pa odgovorili, zakaj je cena živini vkljub zaprti meji slaba in da je meso ravno radi zaprte meje drago. Pa blamirali so se drugi! Kmetje (tu je mnogo špeharjev in prekupecev) so se pritoževali, zakaj je hrvatska meja zaprta. Medklic: Klerikalni poslanci, vaši pristaši so glasovali za zaprtje meje! In tu so rekli g. poslanec premeteno: „Veste, na Hrvatskem je bila kuga in tu je bilo treba — postaviti, da se zapre mejo“. Toraj radi kuge je bilo treba postaviti, da je sedaj meja za vedno zaprta, četudi ni kuge. Res izvrstno! Tako se meče ljudem pesek v oči. Vsakdo tu pa ve, da ni treba posebne postave, če je treba kje zapreti mejo ob času kuge. Pa blamirali so se drugi! Govoril je nadalje o vzrokih obstrukcije, pa ni povedal, da so zahtevali klerikalci iz skrajno sovražne zavisti, ker hočejo imeti vse zase, od vlade kot pogoj sprave — odstranitev dr. Ploja iz delegacije. Hoteli ste onega, ki Vas je v tem poučil, osmešiti, rekoč, naj vzame knjige ter se naj bolje pouči. To bi pač Vam hasnilo in če ste za odkrito politiko, kakor ste zatrjevali, morate zajemati svojo politično modrost že iz bolj resnicoljubnih virov, kakor je lažnjivi „Slovenec“ in njega vredna štajerska sodruga „Straža“ in „Slov. Gosp.“ No in potem tista imenitna resolucija, v kateri se obsojajo slovenski poslanci radi needinega postopanja. S to resolucijo ste g. kaplan obsodili najbolj klerikalne poslance, ki najbolj ne marajo edinosti, ki jo poznajo samo takrat, če se jim vse na milost in ne-milost klanja. Kdor pa tega ne stori,

je — „liberalec“, četudi ima več vere kakor vsi dr. Šušteršiči, dr. Korošci, Roškarji itd. Če bi prišel danes Kristus na svet, bi se razjokal, ko bi videl, kako trosijo ljudje, ki hočejo veljati za njegove naslednike, nemir ter puntajo kristjana proti kristjanu. Besedo „puntar“ je moral naš kaplan v javni gostilni vtakniti mirno v žep. Kristus bi vzel bič ter bi pogal ven iz božjega svetišča ljudi, ki tako ostudno barantajo s kraljestvom božjim. Višek pa je dosegel domači župnik, ko je predlagal popolnoma natihoma nezaupnico dr. Ploju. Vprašam Vas, ljudje božji, katerim poslancem se pa izreka nezaupnica? Tistim seveda, ki ne store svoje dolžnosti. Ozmeću torej zaupnica, ki še niti kihnil ni na naše zdravje, dr. Ploju pa, ki se je vedno potegoval za koristi kmeta, ki pomaga vsakemu v sili, ki je Zlatoličane rešil po njih lastnem računu 70 do 80 tisoč gld. škode, temu — nezaupnico. In tako krivico uganjajo ljudje, ki uče, da je resnica hčerka božja, laž pa hčer pekla. Da so pa ti ljudje na shodu lagali, ostudno lagali in delali krivico, je gotovo, saj niti jedne trditve niso dokazali. In to naj bode odkrita politika! Ljudstvo Vam je pritrdjevalo, ker je zaslepljeno, ker misli, da mora biti vsaka Vaša beseda zlato (kar bi v resnici moralo biti), a je blato, ostudno blato. Ker je ljudstvo politično večnoma še nezavedno, zato ste do sedaj lahko demagogi, a to v najgršem pomenu besede. Takrat, ko se je šlo za zadnjo dravsko komisijo, se je v klerikalni posojilnici naravnost hujskalo proti udeležbi. Mislili so si nevošljivci posebno iz Starš: če je nam vse odneslo, naj pa še imajo Zlatoličani škodo. Pa Zlatoličani so bili pametni, so prišli in dosegli, kar so želeli. Vsi drugi so pa izostali, posledice naj torej nosijo sami. Pa kako daleč gre nevošljivost. Ko se je šlo že pred mnogimi leti za načrt regulacije Drave, so se slišale besede: „Rajši kot bi ostalo kaj stebelarjem (majhnim posestnikom), naj tudi naše gre“. No, sedaj imate tako, pa zopet niste zadovoljni in izrekate dr. Ploju nezaupnico. Vidite, tako odkrito je početje na klerikalni strani. In ko se je glasovalo za nezaupnico, so vzdignili trije roke za nezaupnico, štirje proti (ki so bili vsi volilci)! Tu poročilo „Straže“ tudi laže! Opozorilo se je na to hujskajoče gospode in g. kaplan Agrež so se ojunčili ter komandirali: „Glasujmo še enkrat! Vzdignite roke, ki ste za nezaupnico. No, ali bo kaj ali ne?“ In res se je vzdignilo nekaj več rok in to vsled bojazni pred duhovnimi očeti in pred — ženskami, ki so hile v sobi za polica; te (in nekaj mladih fantov) so se po svoji nadutosti posebno odlikovale. Seveda, na ženske se g. kaplan najbolj zastopijo. Sedaj mi pa, dragi kmetje, posebno Zlatoličani, povejte, če je bilo pošteno, če ste glasovali za nezaupnico možu, ki Vam je storil mnogo dobrega? Njegovi nevošljivci kopičijo sicer cele kupe laži na njega, a dokazati jih ne morejo. Sveta vera nas uči, da moramo biti dobrotnikom hvaležni. Kdor pa hoče od nas nasprotno, ta se ne drži svete vere, ta ni poštenjak.

Velika nedelja. V lažnjivem, o pardon, krščansko-pravičnem „Slovenskem Gospodarju“ beremo v 34. številu dne 26. avgusta na strani 4. dobesedno: „Celjski listi ne morejo pustiti svojega lažnjivega posla. Sedaj so si izmislili, da se je streljanje, ki se je na dan toče vršilo proti pretečim oblakom, nprizorilo za župnikov god, ki ga župnik ni imel isti niti prihodnji dan. Nesramno je tudi, poslancu Ozmeću očitati, da je obedloval pri g. župniku, namesto da bi si škodo ogledoval. Poslanec Ozmec se ni mudil nad 20 minut v župnišću, kjer se je vendar moral in-

formirati". Aha, sedaj šele vemo, kako nam je ob času preteče nevihte postopati; moramo namreč za njo streljati, da bo boljši učinek imelo. Bodi povedano, da se je pol ure po pretečeni nevihti izstrelilo več strellov, medtem ko so oblaki že v Medjimurju plavali, ter so vse strelne postaje za nevihto že molčale kakor v Hajdu tako v Kogu in Seneškem vrhu. Pri Veliki Nedelji pa na "placu" ni strelne postaje. Kaj pa se je vendar streljalo in kje? I, no, še ostale, po toči poškodovane, naspol žive, in na vrvcu privezane zajce, jerebice, gosi, zatem steklenične vratove z zamaški vred, da je lažje in bolj gladko teklo pri veseli pojedini vino, ker so gospodje bržkone že bili zelo "gingavi", da bi si zamaške z roko od steklenice odstranjevali, v tem času ko je cela župnija jokala vsled grozne nesreče. Še nekaj! od zdaj zanjeprej bo 24. julija predpust, 25. julija pa pust, namreč za inteligentne" dopisnike pri pravično-svetem "Slov. Gospodarju", ki še po svojem versko-narodnem prepričanju in nad vse hvaljeni izobrazbi ne znajo, da je bil 25. julija, torej dan po grozni nesreči, god sv. Jakoba. Toda župnik, po globokem verskem prepričanju in po vseh znanostih inteligentnega dopisnika ni imel dne 25. julija svojega godu.

v Ptujski občinski svet je sklenil 10 K davka za vsakega psa; ako se pa davek ne plača do konca februarja, se poviša na 15 kron.

v Na Ptuj so lepi travniki v našem. Ogledajo se lahko na minoritskem trgu in v gospodski ulici. Ponudbe se naj naslovijo na mestno občino.

o Povest o „delovanju“ poslanca Ozmeča. Ljubljanska „Sloga“ poroča: O delovanju posl. Ozmeča vemo zanesljivo le to, da je pri okr. komisiji v Ptuj, ko se je šlo za podporo zaradi suše, pri celi razpravi le dvakrat spregovoril, obakrat pa za dva župnika, za kmeta ni imel besede.

o Čudna žival. V minolem tednu so videli brodarji v Zavrču plavati preko manjše dravske struge, kakor so pravili, kakih 8 metrov dolgo kačo. Ta prikazen je napravila brodarjem kakor okoličanom precej strahu, ker se je večkrat ponavljala. Še celo veliki lovec „Jura“ si ni upal v bližnji gozd, češ, če ni znabiti medved. Dne 5. t. m. so se podali drzni lovci iskat te pošasti in našli so mesto kače 4 mlade in 2 stari vidri, katere so plavale ena za drugo po vrsti, kar je tvorilo prizor 8 metrov dolge kače. Sedaj je seveda strah rešen.

a Stari lažnjivec „Slovenski Gospodar“ laže v zadnji številki, da je bil M. B. iz Št. Roka zaradi agitacije obsojen na 3 mesece zavora in 50 K stroškov. Pripomnimo, da si je 3 mesece „Gospodarjev“ poročevalec (župnik Šegula?) izmislil. Martinu Brišniku se je naložila le globa 50 K, ker je neka priča (po zatrjevanju Brišnika) neresnično potrdila, da ji je Brišnik brez dovoljenja glasovnico popisal. Sodba pa še ni stopila v moč, ampak se je Brišnik pritožil na najvišje sodišče na Dunaj. Glede dveh ovadb je pa izkazana nedolžnost Martina Brišnika in sta se zadevno imela klerikalna ovditelja zaradi razžaljenja časti zagovarjati. Le ker jima je Brišnik odpustil, nista bila zaprta, ampak morata plačati stroške.

p Kaplan Štuhec, ki je menda dobil od škofa nalogo, da pripelje ormoški okraj v naročje klerikalne stranke in zato hujsko po okraju, je na velikonedeljskem shodu imenoval zbirko pomožnega odbora zahrbtno, ker v „Nar. Listu“ ne priobčujejo izkazov o prispevkih. Kaplan Štuhec ni samo jako nesramen, ampak naravnost

hudoben. Sicer pa, če je tako priden čitatelj „Nar. Lista“, bi bil lahko videl, da smo izrecno povdarili, da vsled tesnega prostora doposlanih nam izkazov v „Narodnem Listu“ ne moremo priobčiti, ker jih itak redno priobčuje „Nar. Dnevnik“.

p Narodna čitalnica v Ptuj priredi v nedeljo, dne 19. sept. zvečer ob 7. uri v dvorani Narodnega doma veliko veselico v korist esperantskemu gibanju na Slovenskem.

p Shod kaplana Štuheca pri Veliki Nedelji. Bodimo kratki: Kaplan Štuhec je zabavljaj na „Narodni list“ in psoval na vse pretege, o ptujski cunji se mu ni zdelo vredno izgubiti žal-besedo. Saj se poznamo!

v Svoje narodne izlete v okolico so pričeli uprizarjati ptujski nemškutarji. Po slovenskih vaseh širijo svoje nemštvo in to sami priznavajo, češ, izleti naj „dvignejo narodno zavest v vseh krogih.“ Za drugo jim pa ni. Seveda Slovenci se ne smejo poslužiti „pravice hišnega gospodarja“.

v V Šaloveh blizu Središča bil je dne 5. sept. t. l. občinskim predstojnikom za novo dobo izvoljen vrl posestnik in narodnjak g. Matjaž Kunst. Svetovalca sta g. Martin Podgorelec in g. Franc Spendija.

v Klerikalna „Zadružna zveza“ v Ljubljani osrečuje slovensko ljudstvo na Štajerskem. „Sl. Narod“ poroča: Pri Sv. Andražu v Leskovcu pri Ptuj je svoje dni ustanovil kaplan Roškar kmetijsko konsumno društvo. V načelstvu so sedeli sami pristni klerikalci poleg duhovnikov; nekaj časa je bil med njimi tudi g. nadučitelj Stoklasa. Ta je nevarnost pravočasno spoznal in je izstopil. V načelstvo je pa prišel učitelj Vranker. Hotel je biti tudi deležen dobrot na katoliški podlagi, v družbi duhovnikov. Konsumno društvo v Leskovcu je že pred večimi leti propalo vsled nepoštenega in brezvestnega delovanja članov načelstva. Konsum je likvidiral, ostalo pa je okoli 15.000 K ali še več dolga na katol. podlagi! Ustanovnika kaplana Roškarja to ni zbolelo, ker je že pred odvzajem v druge kraje duše past in konsume snovat. Župnik Kralj iz Leskovca je tudi skrbel bolje za svojo zabavo, kakor za konsum; tudi on je pustil neumne kmete in učitelja Vrankerja na katoliški podlagi na cedilu. Sedaj „Zadružna zveza v Ljubljani“ že delj časa tožari in eksekvira. Zastopa jo pa dr. Vladislav Pegan v Ljubljani. Se ve, na katoliški podlagi. Zveza tirja 7389 K! To je drugi slučaj Regorschegg v malem! Kmetje preklinjajo — se ve na katoliški podlagi, da se kar kadi; ko bi kaplan Roškar, ustanovnik konsuma, izgubil za vsako kletvico le po en las s svoje glave, moral bi biti že davno docela gol — na katoliški podlagi! Župnik in kuharica pa se smejeta.

z Iz Št. Janža na Dr. p. Zadnji četrtek, 9. septembra bi bil kmalu našel v Dravi smrt delovodja pri regulacijskih zgradbah, g. Rehak. Razun več prask na rokah in nogah mu je zlomilo tudi nekaj reber.

o Iz Središča. V nedeljo dne 12. t. m. je bil v Središču odlikovan s častno kolajno za 40 letno zvesto službovanje železniški delavec g. Franc Modrinjak. Južna železnica podarila mu je ob tej priliki tudi 100 kron nagrade. Po jedernatem nagovoru je slavljencu pripel kolajno g. inženir Herman iz Maribora, nakar je slavljenca tudi pozdravil v imenu občine g. župan Šinko s celim občinskim odborom. To so pri železničarjih redke prilike, ker ako ga smrt popreje ne dohiti, je pa skoraj vsaki pohabljen, predno dosluži 40. leto. Narodna zavednost Središčanov pa se je pokazala tudi ob tej priliki; ko je pozval inže-

nir g. Herman ravzoče, naj zakličejo „hoch“ cesarju, je zadonel Nemcu na ušesa krepak „živijo“. Tako je prav; Tako je prav; ostanimo si dosledni!

d Iz Ptuj se nam piše: Velika ljudska slavnost, ki se je vršila v nedeljo dne 12. t. mes. v Narodnem domu, obnesla se je sijajno. Vsi prostori so bili natlačeno polni in pokazalo se je, da so za take prireditve mnogo premajhni. Duhovnika ni bilo nobenega, zato pa tem več kmečkega ljudstva iz okolice. Tudi vrli Mariborčani in Ormožani so nas obiskali v lepem številu in celo iz Ljubljane je prihitelo nekaj gostov. Ker je bila policiji pridržana tudi žandarmerija, poskrili so se znani nemškutarski razgrajaci.

v Iz Svetinje. Prvi čin v korist našega abogega ljudstva od preblagega za blagor svojih faranov vnetega gospoda župnika Bratuška je bil, da si je dal od Veličanskih kmetov k svojim goricam v Jeruzalem zastoj opeko voziti, drugi pa, da je poberačil po fari nepostavno zbirco. Vedno jadikujemo ter kličemo po toči in suši poškodovani državo na pomoč, a dovolj pa še imamo, da dajamo sitim kruha, da tem lažje potem pojedine in veselice prirejajo.

d Shod drž. poslanca dr. Ploja se vrši v nedeljo dne 19. sept. ob 3. uri pop. v Olrežu pri Središču, in sicer v Rakuševi gostilni. G. dr. Ploj bode govoril o političnem položaju.

Konjiški okraj.

p Pri otvoritvi nove slovenske ljudske šole v Konjicah sta okrajni glavar Lehmann in šol. nadzornik Schechl znala govoriti prav dobro slovenski. Zakaj pa tudi sicer ne? — Strašno je pa mrcvaril slovenščino naš nadučitelj slovenske šole Pirch. Sramota! — Njegova hčerka ni hotela z drugimi učenci vred peti neke slovenske pesmi. Vraga, ali je za njo druga pravica kakor za naše hčerke in sinove? Tako očitno se ne bomo pustili izzivati od otrok tistega, ki ima odgajati našo slovensko mladino. Šolo pa smo si tudi postavili mi z našim slovenskim denarjem, niti vinar ni iz žepa kakšnega nemčurja, zato hočemo tudi, da se naša deca odgaja v slovenskem duhu. — Okrajni šolski svet še tudi vedno misli, da ima v konjiški okolici same pohlevne ovce in je tako predrzeu, da nam hoče vsiliti Nemko za učiteljico na naši slovenski šoli. Deželnemu šolskemu svetu nujno priporočamo v premišljevanje, ali bo to ugledu šole koristilo ali ne!

o Pobj. V petek ponoči sta pobila mesarski pomočnik Strelec in ključavničarski nčenec Grm višjega nadzornika finančne straže Kokola iz Kopr, ki se je v Konjicah mudil na dopustu, v nekem prepiru na tla. Kokol je dobil težko rano na glavi in je vsled ran umrl.

v Nadučitelj Pirch v Konjicah na slovenski ljudski šoli je pevovodja nemškega pevskega društva v Konjicah. Kakšen značaj pa ima tak mož? — Mi mu svetujemo naj opusti mesto nadučitelja na slovenski šoli in naj je samo pevovodja nemškega pevskega društva.

v Učinek dobre kapljice. Kakor je znano, raste okoli Konjic vinska trta, ki daje izborna kapljico. Lansko leto nam je trta obrodila tako obilo, da nismo imeli dovolj posode. Nekdo je rekel, v les bomo morali vlivati vino. Tudi letos lepo kaže. Ker je lansko leto prirastlo mnogo vina in je vreme za pridelanje bilo zelo ugodno, je postalo dobro kakor že leta ne. Kmetje ga pa ne morejo poprodati, vključ temu, da imajo dobro kapljico in vsled tega je vse polnovinotočev pod vejo. Vsako nedeljo, pa tudi med tednom, gredo radi radi naši tržani pit dobre kapljice pod

vejo, posebno naša „inteligenca“ pride tako vesela, da še razgraja dodveh in treh po noči po tržkih ulicah in takokali nočni mir. Gospod župan Kovač, kaj se ti ljudje ne smejo kaznovati? Morda zato ne, ker so „stramm deutsch“?

v Nova slovenska šola. Dne 31. avgusta t. l. je bila blagoslovljena nova slovenska ljudska šola. Poslopje stoji na lepem prostoru, katerega sta odstopila gg. nadžupnik Hrastelj in deloma knez Windischgrätz.

Ljutomerski okraj.

v Srebrno poroko je obhajal dne 9. septembra g. Franc Repič, tržan v Ljutomeru s svojo blago soprogo. Na mnoga leta!

Mariborski okraj.

m Šentiljski dom. Mladenč Žebot se hudiče, da se z gotove strani ne daruje nič za „Šentiljski dom“, češ to je vendar čisto nestrankarsko, narodno podjetje. Poglejmo, če je res tako. — Lastnica „Šentiljskega doma“ bode tamojna posojilnica, ki je odstopila od nestrankarske „Zveze“ v Celju in pristopila k strankarski — klerikalni v Ljubljani. V tem domu bode imelo sedež „klerikalno“ izobraževalno društvo, ki je član klerikalne kršč. socialne zveze. Nadalje bo imela tukaj sedež „neklerikalna“ mladeniška zveza, katere sestre so tako nestrankarske, da dajejo drž. poslancu nazaupnico. In končno bo imela tukaj sedež „neklerikalna“ dekliška zveza in mogoče še Marijina družba.

v V pokoj je stopil šolski vodja na leitersberški šoli v Mariboru gosp. Mih. Nerat. V njem zgubi ta zavod, katerega so že tolikokrat naskočili Nemci, da ga docela ponemčijo, moža, ki je deloval na njem dolgo vrst let v povpshev slovenske dece. Še na mnoga leta! —

z Iz Gornje Poljskave. Pri nas vladajo zadnji čas zelo čudne ali boljše rečeno čedne razmere. Naš nikdar nasitljivi kaplan Žagar si je naenkrat izmislil žitno bernjo. Seveda, kar je kmetov, ki so res možje, so ga nagnali z njegovo malho, ki je brez dna. Pa kakor je že to, da se berača, dasi si ti v primeri z njim berač, le moraš usmiliti, so tudi manj trdni ljudje dali, a ne po možnosti, ampak prikratili so to svojemu želodcu, da se le iznebijo gladnega volka in da se ne izpostavijo neprimlikam, ki bi jih lahko doživeli od vsegamočnega gospoda javno iz prižnice. Saj je našim faranom pre-dobro znano, kako malo izbirični so ti gospodje v izrazih.

Kdor pa ne da pšenice, ker je nima, pa se ga pritiska s sladkimi besedami tako dolgo, da stisne častitemu gospodu kako kronico ali goldinarček. A kaj dela kaplan z nabranim blagom? No — izpolnjuje pač svoj poklic — igra in pije! Recimo rajše, popiva, kakor se je to dogodilo neko nedeljo, ko je čisto pozabil, da ga kliče njegov stan o polnoči v posteljo. V terek ponoči je zopet lamal domov v spremstvu žensk in nekaj rogoviležev. Naenkrat si ta spoštovanja vredna gospoda izmisli po njenem mišljenju veliko „šalo“, sname nekemu posestniku (Krnlu) veternico raz okno ter se premika v divjem vpitju in vdarjanju veternic ob tla, proti cerkvi. Da se utrjenim ljudem ob 1. uri popolnoči to razgrajanje ni ni zdelo „šala“, je umevno! Seveda je šel kaplan popolnoma mirno pred razgrajaci. Mi pa opozarjamo kn. šk. ordinarijat na ta slučaj in na dejstvo, da g. župnik lahko upravlja službo božjo in pridiguje tudi, kar smo doživeli v nedeljo, ko je polagal ljudem na srce, naj dajo bernjo mnogo zaslužnemu kaplanu. Polskavljeni pa poznamo samo eno prošnjo: Kuge, lakote in teh dveh

gospodov — reši nas, o Gospod!

Poljskavski farani.

m Iz Razvanja. Tukaj so imeli občinske volitve in so izvolili gosp. Trinkeja za občinskega predstojnika. Prejšnji župan g. Martin Pukl se je razjokal in rekel: 20 let bil sem občinski predstojnik, 12 let šolski načelnik, sedaj pa odvržete mene, ki sem toliko dobrega storil za nemško stvar.

n V Črešnjaveu pri Slovenski Bistrici se vedno vladajo žalostne poštne razmere. Pošiljatve še vedno prinaša k farni cerkvi iz Slov. Bistrice pismo noša, ki si računni po 4 vin. od komada; to je seveda za tiste, ki dobivajo več pošte, občutno breme. Kaj pa dela naš drž. posl. Pišek? Ali rabi ob volitvah samo naše glasove, pomagaj pa nam ne bi rad ničesar?

z Nesreča. Minulo soboto je šel učitelj v Poljčanah g. Friderik Lešnik z bratom Ferdinandom blizu Frama na lov. Po nesreči se je sprožila Ferdinandu puška in strel je zadel Friderika v hrbet. Poklicali so zdravnika — a je bilo zastoj; ranjenec je že med potjo umrl. Mlada njegova soproga — bil je z njo šele eno leto poročen — je omedlela, ko ga je zagledala. Celi rodbini in mladi nesrečni gospe naše iskreno sožalje!

z Iz nemškega tabora. Pred mariborskim porotnim sodiščem se vrši 22. t. m. obravna proti Francu Gonza in Heribertu Kasparju zaradi znanega napada na ravnatelja ptujske hranilnice Kasparja v tujni. Heribert Kaspar je 11 letni sin ravnatelj in je tožen, da je skoval načrt za umor lastnega očeta. Kaj bi pisali umazani nemški lističi, ako bi se kakšen tak obžalovanja vreden dogodek pripetil v kaki slovenski občini?

d Pri obč. volitvah v Studencih pri Mariboru so zmagali v 3. razredu s pomočjo slovenskih glasov socialisti s 142—170 glasovi. Nemškutarji so dobili 112—136 glasov.

d Umrl je v Mariboru vodja viničarske šole g. Franc Kraner.

d Slovenski se učijo! „Marb. Z.“ ima navado, da grozovito zabavlja na vse, kar je slovenskega, v včerajšnjem listu pa pozivlja Mariborčane, naj obiskujejo nek slovenski jezikovni tečaj, katerega priredi vadnični učitelj Herbst. Priznanje, da se tudi v Mariboru danes ne more več izhajati brez slovenščine.

v Iz Hoč. Pretečeni teden se je peljala s Pohorja učenka Barbara Grašič na polnem vozu drv. Naenkrat so se voli splašili in deklica je padla z voza. Neko drevo, ki je bilo za voz obešeno, jo je prijelo in ji je odtrgalo polovico meče na nogi.

Vestnik nar. napredne mladine.

O organizaciji napredne mladine je na poučnem tečaju „Zveze narodnih društev“ spregovoril urednik Lešničar: Agrarno gibanje, ki ga zadnji čas opazujemo na Slovenskem, je prineslo k nam docela nove ideje o pomenu kmečkega stanu za narod in državo, o njegovi organizaciji, o neizogibni potrebi obrambe lastne zemlje, o političnih zahtevah kmetov itd. itd. Jedno je gotovo: stanovska zavednost našega kmeta se je mogočno prebudila in bode nevzdržno prodrila dalje. In ne le stare je prebudil tek časa, navdušila se je zlasti mladina in kaj čuda, da se je oglasil v vrstah naprednih agrarcev, združenih v narodni stranki, klic po organizaciji mladine? Niso ga vzbudili mestni gospodje, izšel je iz kmečkih vrst in kaj čuda, da je našel povsod simpatični odmev? — Upoštevati bode predvsem treba, da bode imela bodoča organizacija napredne kmečke mladine, agrarnega našega narščaja, predvsem stanovski značaj. — Na tem temelju se

bode razvilovse njeno bodoče delo. —

Nekateri posebni cilji: 1. gojenje demokratizma, t.j. pravega tovarištva in prijateljstva; v organizaciji ne sme biti ne siromakov ne bogatašev, temveč samo za istimi visokimi cilji stremeči bratje. . . . 2. Probujanje ženske mladine. „Le žena, ki se svojemu pravemu poklicu ni odtujila, je prava žena“, je dejala češka pisateljica Miloslava Procházkova na prvem shodu slovanskih žen v Pragi l. 1897. V teh besedah tiči dovršen kos programa za vzgojo naše kmečke žene. Ravno-pravnost s tovariši, delo v javnosti za napredek kmečkega stanu, vzgoja k ljubezni do kmečkega stanu, vzgoja k samozavesti, to so le nekateri cilji. Naša bodoča mati ne sme biti politična sovražnica svojega moža, ne sme svojih otrok vzgajati k veri v fatalizem, temveč k veri in zaupanju do samega sebe, v svoje jake moči. Kako ponosna so češka kmečka dekleta, da se jih je postavilo v organizaciji češke agrarne mladine na stopnjo ravnopravnosti s tovariši! Kot apostolke so obljubile iti v dalnje vesnice, da probude narodno in stanovsko zavest pod vaškimi strehami. Neverjetno je, koliko agitatorične sile tiči v navdušenih mladenkah, koliko žilave delavnosti, a mi doslej te delavnosti nismo upoštevali. .

Govornik se je na to ukvarjal s praktičnim delom v okvirju organizacije, v kolikor se tiče ženske mladine: zasebni pogovori, sestanki, čtivo, zdravniška predavanja o pomoči v sili in postrežbi bolnikov itd. itd. — Glavni cilj napredne organizacije kmečke mladine bode seveda 3. izobraževanje članov z vsemi tozadevnimi pripomočki; 4. gojenje trdne discipline, naredne zavesti itd; 5. gojenje zmernosti in varčnosti. Tudi v notranji uredbi in načrtih glede organizacije je govornik obširno razpravljajal.

Novice iz slovenskih krajev.

a Meja med Kranjsko in Hrvatsko. Kranjska in Hrvatska se že radi meje po nekod dolgo vrsto let prepirata. Temu hočejo sedaj storiti konec potom kompromisa. Pri Suhi so že mejo regulirali na korist Kranjske, a pride še na vrsto, kostanjevski, krški, metliški in črnomaljski okraj.

z Shod v svrhu ustanovitve slovenske kmečke zveze (seveda klerikalne) na Koroškem, se je po poročilu listov ponesrečil. Dne 8. septembra je bil dr. Brejc pozval v Kapljo ob Dravi kmete, da jim zvezo ustanovi. Nemški listi pišejo, da shod oblastim ni bil priglašen in da so one šele zadnji trenutek zvedele za nja. Tedaj ga pa baje niso dovolile, a vkljub temu se je zborovanje vršilo.

z Poljedelska zimska šola v Velikovicu je razširjena v dva tečaja. Prvo zimo se bodo podučevali samo predmeti, ki nekako pripravljajo na nadaljno izobrazbo.

z Slovenski vojaki — najboljši strelci. Pri tekmovalnem streljanju na strojne puške v Celovcu je dobil 17. pešpolk (96 odstotkov zadetih) prvo darilo, lovci z 32 odstotki pa drugo darilo.

a Predrznost nemškega vojaštva v beli Ljubljani je izvanredna. 12. t. m. se je vrnil 27. pešpolk v Ljubljano. Ko je šel mimo nemške kazine, so Nemci vojake pozdravili s heil, vojaki pa so z enakimi klici odgovarjali, in sicer iz vrst. To je že višek predrznosti nemške soldateske.

d Moža je hudo obdelala neka štiridesetletna posestnica iz Male vasi

pri Ljubljani. Pred nekoliko dnevi je prišel njen mož ravno iz bolnišnice domu, kamor se je bil moral podati, ker ga je žena bila hudo stepla. A komaj se je revež bližal zopet svojemu domu, je skočila pijana „soproga“ nad njega, ter ga je z gnojnimi vilami tako dolgo božala po glavi, dokler se mu ni posrečilo uiti.

o Vseslovanska čebelarska zveza. Pretekli teden so imeli v Sofiji shod bolgarski čebelarji, ki se ga je udeležilo tudi mnogo čeških gostov. — Na shodu je bil z navdušenjem sprejet predlog, naj se osnuje vseslovanska čebelarska zveza. Izvoljen je bil poseben odsek, ki bi stopil v stik z drugimi slovanskimi čebelarskimi društvi ter sestavil pravila za vseslovansko čebelarsko zvezo.

o Otvoritev sadne razstave pri Sv. Luciji ob Soči, ki jo priredi „Goriško kmetijsko društvo“, se je preložila z 19. septembra na 3. oktober t. i. in sicer radi tega, ker je sadje vsled mrzlega vremena po gorskih planotah zakasnelo v zoritvi.

Zadnji dopisi.

„Močna vlada“. Na drugem mestu poročamo, kako so Lahi v Gorici zbeželi, ko so zvedeli, da vlada name-rava premestiti slovensko učiteljske iz Kopra v Gorico. Sedaj prihaja vest, da se je vlada — ustrašila in preklicala svoj prvotni sklep.

u V Ragoznici je 5. tm. zgorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Franca Pukšiča. Zažgalo je neko dveletno dekle, ki je prišlo k Pukšiču po vizgalice.

n Ruška kočja se bo zatvorila v nedeljo 26. sept. Isti dan se bo brala v cerkvi sv. Aneha maša, potem se bo vršila „v vseh prostorih“ Ruške kočje planinska veselica. Planinci! Pridite v velikem številu!

Razne novosti.

v Blagoslov vojaških manevrov. Pri Velikih Mezericah na Moravskem se je zgodila grozna nesreča. V petek zvečer ob 10. uri je prišla dunajska kavalarijska divizija do Velikih Mezerič in je prenočila pod milim nebom. Vojaki so po dnevnem naporu kmalu zaspali. Krog polnoči pa priderejo sovražniki in njihovi žarkometi so malo ne oslepili konje. Ti so se besni odtrgali in divjali prek vojakov, kojih je 14 zelo težko ranjenih. Drugo jutro je manjkalo 60 konjev in trije eskadroni izmed štirih so bili bolni.

o Dolgoletne tatvine na poštni progi Dunaj-Trst. Poštni sluga Franc Skromer, ki se že več let vozi s pošto ambulanco Dunaj-Trst, je od l. 1903 poneveril več denarnih pisem v skupni vrednosti 50.000 K, ki jih je porabil za nakup dragocenosti. Kupil je tudi lepo hišo v neki nižjeavstrijski vasi. Tatu so aretirali.

a Ustrelil 25 oseb. V mestu Monroe v Ameriki je zblaznel zamorec Bil Way. Pograbil je puško, teklen na cesto ter obstrelil 25 ljudi. Končno ga je neki stražnik ustrelil. Razjarjena množica je hitro napravila grmado, polila jo s petrolejem ter najo vrgla ubitega zamorca. V kratkem času je bil prah in pepel.

u Lupina kurjega jajca znaša 98% cele teže jajca.

a Koliko je vreden mož? V Clevelandu toži Ana Pelikan vdovo Marek za 10.000 dolarjev odškodnine, ker ji je vdova izneverila moža.

Kokoši z nagobčnikom lahko vsakdo vidi nekje pri Vidmu na Laškem. Bliža se namreč trgateg in zato je dal občinski predstojnik napraviti kokošim — nagobčnike.

o Hrvati v Ameriki imajo danes 13 časopisov, med temi en dnevnik. 11 jih stoji na stališču sloge med Hrvati in Srbi.

o Proti „nepravim očetom“ je izšel ministerski odlok. Večkrat se je pripetilo, da se je kak mož pripoznal očetom nezakonskega otroka svoje žene, dasi ni bil. Da se izogne raznim civilnopravnim zmešnjavam, ki lahko tako nastanejo, se opozarjajo politični in farni uradi, da se strogo držijo tozadevnih predpisov.

v Strašna nevihta je na Češkem razsajala v nedeljo. Najhujše je bilo pri vasi Trebovetice. Tam se je usnila strašna toča med bliskom in gromom in je vse potolkla. Voda je narasla 3 metre višje kakor navadno. Izmed 81 poslopij se jih je podrla 44 celo ali pa deloma. Neke hiše sploh ni več. Ljudij je utonilo 8, živine 70. Petdeset rodovin z 300 glavami je brez strehe.

u Lokomotive brez dima in isker. Ker povzroča na postajališčih dim iz lokomotivnih dimnikov neznosen smrad, ki okuži vso okolico in ker zanetijo prav pogostoma iskre od istotam velikanke požare, posebno ob suši, radi tega poskušajo že delj časa, kako bi napravili lokomotive, ki bi ne izpihivale nič dima in ne izmetavale nič isker. Sedaj je iznašel v Ameriki nek Avstrijec pripravo, ki pretvori ves dim v popolno nevidnega in ki odpelje vse iskre iz dimnika v posebno shrambo, kjer zgorejo tudi najmanjši delci — premoga.

Listnica uredništva.

Ragoznica: Obširneje v „Nar. Dn.“ in prihodnji teden v „N. L.“ Hvala in zdravi. — Šmartno pri S. G.: Hvala! Pride! — Kapele, Malanedelja, Zdoles, Ormož: Danes ni mogoče: Pride vse!

Loterijske številke.

Trst, 11. septembra 1909: 85, 16, 10, 19, 84. Linc, „ „ „ 64, 81, 19, 54, 44

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje! 1 kg sivega, dobrega-puljenega 2 K, bolj, šega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franco.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica. 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 glavnikioma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franco. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franco. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franco.

S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Šumava, Češko.

Zahvala.

Za vse v tako obilni meri izkazano sočutje povodom bolezn in smrti našega preljubega soproga, oziroma očeta in starega očeta, gospoda

Martina Šteiner

posestnika in gostilničarja v Gotovljah

kakor tudi za podarjene krasne vence „Gostilničarski zadrugi“, blagorodni gospej J. Globočnik in drugim sorodnikom ter vsem prijateljem in znanem za tako mnogobrojno udeležbo pri pogrebu našo najiskrenejšo zahvalo.

Gotovlje, dne 5. septembra 1909.

Žalujoča rodbina Šteiner.

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistične čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri

IVAN BERNA,
Gospodarska ulica št. 6 v Celju.

Kupujte narodni kolek!

Naprodaj ima

kreditna in stavbna zadruga „Lastni dom“ v Gaberju pri Celju (pisarna v Celju, Rotovške ulice št. 12) na svojem posestvu v Gaberju

25 lepih stavbišč.

Tam se dobi tudi potrebni stavbeni kredit.

Deklica

zlasti iz učiteljskih rodbin, ki pride v Maribor študirat ali se kaj učiti, so sprejme na stanovanje in hrano „Parkstrasse“ 18, pritličje vr. 8.

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčeno neškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov „Vedno mlad“ plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena škatlica štiri krone.
2. Vitkov „Nucin“, stekleničica eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vitek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

Bolj priletno od 35-40 let staro

žensko

marljivo, pošteno, spretno v gospodinjstvu in zmožna sprejeti na račun gostilniško obrt, sprejme takoj

Ivan Zdolšek

posestnik, gostilničar in mesar na Ponikvi ob južni železnici.

Pameten

bodi prijatelj in ne podpiraj dunajskih in drugih židov, temveč kupi si sukna za obleko in drugo manufakturno blago v domači narodni veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi in pošiljavi čez 20 kron franko. — Posebno poceni je: 1 srajca, kravata, 1 ovratnik „Elegant“, par manšet, 1 robec, par nogavic in 1 sp. hlače, skupaj kron 530.

Hiša

pritlična, še davka prosta, s tremi sobami, dve kuhinji, zelenjadni vrt, ki nudi dvojne stavbišč, 15 minut od Celja se prodaja. Cena je 10.000 K. Več pove J. K. Celje, hotel pri belem volu soba št. 18. 77 6-2

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž. se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

Hlapec

poraben za pismonoša, pri živini in hišnih opravilih sploh, se sprejme za hotel blizu Bleda. Služba ni težka in se želi od ponedeljnika, da je zdrav in lepega vedenja. — Ponudbe na

B. Kamenshek-a

Ljubljana, Sodnijske ulice 4.

Šolske potrebščine

kupite po ceni in dobro edino pri trdki

GORIČAR & LESKOŮŠEK

v Celju, Graška ulica št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih.

Zaloga šolskih tiskovin, papirja, peres, svinčnikov, peresnikov, raznovrstnih črnih in tušov, kamenčkov, gob, tablic, uradnih zavitkov in strun.

Na debelo!

Na drobno!

Največja in najcenejša izber zaročnih in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

Pozor! Predno si kupite uro, ogledajte si mojo veličansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastoj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

Ne zamudite ugodne prilike!

Po najnižjih cenah priporoča

trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje

izvrstne **grozdne mline** z obiralno pripravo, **stiskalnice**, **slamorenice**, reporenice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, **peči** vseh vrst, tudi za kurjavo z žaganjem, **štedilnike**, prenosne kotle, kotle za perilo in žganje.

Nepremočljive vozne plohte, umetna gnojila vseh vrst.

V zalogi ima še nekaj mlatilnic, katere oddaja po posebno znižani ceni, da zaloge teh strojev popolnoma izprazni.

Nagrobne križe in svetilke v največji meri.

Odvetnik dr. Alojz Bratkovič

vljudno naznanja, da je otvoril s 1. septembrom 1909 svojo

odvetniško pisarno v Slov. Gradcu.

Poštno hran. račun št. 54.366.

Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Urađuje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbna zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

pet od sto (5%)

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruge ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vlozne) knjižice in jih obrestuje letno po

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednot, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na računalne glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.